

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 st. op. peči-vrste
mal. oglaš. po 1:50
in 2D, večji oglaš.
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana stev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vojaška vlada
na Poljskem

Predsednik Svitalski.

Politično življenje na Poljskem je bilo od prevrata vedno bolj razburkano. Obstoječim strankam so se kmalu pridružile še nove, stare se razcepile in v sejmu je bilo več klubov ko v kateremkoli drugem parlamentu. Vedno bolj težko je bilo sestaviti vlado, ki bi imela kolikor toliko zanesljivo večino. Pri raznih kombinacijah so se vlade zatekale k narodnim manjšinam, ki imajo možno parlamentarno zastopstvo. Za slučajna glasovanja se morale dajati težke koncesije, ki so šle večinoma na račun avtohtonega slovanskega življa v prilog židovstvu. Krize so bile zelo pogoste, zato pa se je tem manj delalo. Parlament je postal torišče malenkostnih strankarskih borb in intrig ter je vsled svoje nedelavnosti zgubil na ugledu in simpatijah pri širokih ljudskih masah.

Ko je maja leta 1926. Piłsudski izvršil državni udar, je bil parlament že toliko v svoji notranjosti slaboten, da ni bilo niti najmanjšega odpora. Tudi novi parlament ni kazal kakkega napredka. Strankarstvo je cvetelo in vlada je kljub temu, da ni imela večine, mogla nad dve leti delovati. Pod krepkim vodstvom Piłsudskega se je vladi posrečilo, da je vsaj deloma omilila neznozne gospodarske razmere in uredila valuto.

Parlament je od časa do časa poskušal vzpostaviti svojo avtoriteto, vendar pa je vsled heterogenosti strank imel v tem stremljenju uspeh samo pri razpravi o obtožbi bivšega finančnega ministra Czechowicza, ki ga je izročil sodišču z dvetretjinsko večino. Pa že ta sam uspeh je bil usodepoln. Vlada je v njem videla provokacijo in njene diktatorske tendence so javno prišle do izraza. Že v njenem predlogu za revizijo ustave, ki delokrog parlamenta omejuje na najmanjšo mero, je ona jasno pokazala, kakšno je njeno mišljenje o parlamentarizmu. Še bolj jasno pa je to povedal vojni minister Piłsudski.

Ugledni voditelji opozicije, ki so uvideli nevarnost za demokratično pridobitev, so poskušali organizirati odpor. Deloma se jim je to posrečilo in borba za ali proti parlamentarizmu je stopila v odločilen stadij.

Ta borba je bila kratka in zopet je zmagal maršal Piłsudski, za katerim stojijo strnjeni in dobro organizirani vojaški krogi in velik del plemstva, ki še vedno igra veliko vlogo na Poljskem. Vendar ta zmaga maršala ni popolna. Dasiiravno je še nedavno izrazil željo, da bi sam rad stopil na čelo nove vlade, se je moral zadovoljiti s tem, da ostane vojni minister.

Novo vlado je sestavil njegov intimus in zaupnik vojaških krogov general Svitalski. Tej vladi, v kateri so vojaški krogi po svojih zastopnikih zasedli še finančno in notranje ter po svojih zaupnikih ostala ministrstva, se pripisuje tendenca, da bo napram parlamentu vodila »politično močne roke«. Po dosedanjih vesteh bo vlada razpustila parlament, vendar pa bo razpisala nove volitve v znamenju »politične močne roke«, da bi na ta način korigirala eventualno takim tendencam neugodno razpoloženje naroda. Očividno je, da si vojaški krogi z ozirom na razpoloženje naroda niso upali svoje zamisli izvesti do konca že pri tej priliki.

Lažnivi dokumenti ital. lista

Naše zun. ministrstvo ostro zavrača lažnive in nesmiselne „dokumente“ in bajke ital. lista

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na pisavo »Giornale d'Italia«, da so se našli neki »dokumenti« o vojaških pripravah proti Italiji, je izdalo zunanje ministrstvo ta komunikacije:

»Giornale d'Italia« je 13. aprila prinesel s podpisom dopisnika iz Trsta Virgilia Gaide neke dokumente, za katere trdi, da so avtentični. V članku ostro napada našo državo radi nekih domnevnih priprav za vojno s pomočjo komitaških organizacij. Kraljeva vlada smatra za svojo

dolžnost, izjaviti, da so objavljeni dokumenti od začetka do konca popolnoma lažnivi in da gre za fiktivne dokumente od strani tega lista, ki ima gotove prozorne namene. Že detajlna objava dokumentov je tako brezsmiselna in vojaško neizvedljiva, da dokazuje vso neresnost in neresničnost samega dokumenta. Nepobitno je dejstvo, ki je znano našim zaveznikom in protivnikom, da je naša vojska v vojni vedno lojalna in z našimi vrednotami in odgovornostjo vršila svojo dolžnost.

Za trgovinska pogajanja s Turčijo

Velika važnost Turčije za naš izvoz

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Ker je bil naš dosednji poslanik v Angori Tadić vpokojen, se v krogih zunanjega ministrstva govori, da bo imenovan za našega poslanika v Angori, dosednji ravnatelj tiskovnega urada Šapunjić, ki je bil nekaj časa generalni konzul v Carigradu in ki je najboljši poznavalec Turčije. Njemu naj bi bila dana naloga, da stori vse, da bi prišlo do trgovinskih pogajanj s Turčijo. S Turčijo nimamo nobene trgovinske pogodbe, čeprav bi se naša trgovska bilanca s Turčijo lahko izboljšala za 600 do 700 milijonov Din v prid naši državi. Turčija uvaža nad 30.000 vagonov pšenice iz Bolgarije, s katero ima sklenjeno trgovinsko pogodbo. Dalje bi lahko izvažali suhe slive, stav-

ni les, hrastove prage za železnice in drugo. Slovenska industrija bi imela tržišče za klobuke, železnino, emajlno posodo itd.

Značilno je, da Turčija nekako sama želi, da bi prišla v ožje zveze z našo državo. Pred kratkim je njen zunanji minister Ruždi bej podal izjavo o odnosih med obema državama. Ostro je podčrtal razmere v južni Srbiji, kjer so turški posestniki sekvestrirani. Ti sekvestri, tako trdi Ruždi bej, niso samo notranjepolitična zadeva Jugoslavije, ampak zadeva Turčije, ker zadeva turške podanike. Da je naenkrat sprožil to vprašanje, se tolmači, da hoče priti Turčija z našo državo v stik.

Delo ravnateljstva za kmet. kredit

Po zakonu določene vsote niso bile uplačane -- Razdelitev čistega dobička

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) V ravnateljstvu za kmetijski kredit se je danes vršila širša seja, na kateri je bilo navzočih 15 članov širšega odbora. Predsednik dr. Nedeljković se je uvodoma spomnil pokojnega glavnega ravnatelja dr. Muševića.

Predsednikovo poročilo, ki ga je nato podal, je zelo zanimivo. Glavno ravnateljstvo za kmetijski kredit bi moralo po zakonu dobiti 300 milijonov Din, od teh je 200 milj. določeno po proračunu. Vsega pa je dobilo 113 milj. Din. Od razredne loterije bi moralo dobiti 45.230.000 Din. Dobilo pa je 2.219.000 Din. Od drugih ustanov (uprave fondov) bi moralo dobiti 18 milijonov Din. Dobilo ni nič. Od kmetijskega ministrstva bi imelo dobiti 4.800 Din za pisarniške stroške. Dobilo je 2.800 Din. Ker ni dobilo vseh kreditov, ki se bili zanj določeni, ni moglo za l. 1928 izkazati tistega izdajanja kreditov, kot je bilo določeno.

Število zadrug je v celoti: Belgrad 310, Cuprija 291, Skoplje 97, Split 97, Zagreb 53, Sarajevo 104. Članov 40.713. Upravičenih volivcev

52.105. Posamezne zadruge so dobile kredita: Belgrajska 23.590.000 Din, čuprijska 11.303.000 Din, sarajev. 2.650.000 Din, zagreb. 3.500.000 Din, skopljska 1.800.000 Din. Rezervirano je: za Belgrad (v milijonih) 3, za Zagreb 2, za Skoplje 4, za Split 4, za Cuprijo 11. Povprečno so dobili posamezni člani 2000—3800 Din. Največ je dobil Belgrad, najmanj Split.

Zelo značilno je pri tem prisilnem združništvu, da je imelo ravnateljstvo pri svojem kapitalu 113 milj. le 393.492 Din vlog. Posamezne zadruge so izkazale nekoliko več. Misli se, da je bilo dobivanje kredita odvisno od vlog v zadrugah, ki so vanje vlagali posamezni člani. Čisti dobiček dobe: zadrugačnice ravnateljstva 14 milj., za združno zvezo svobodnega združništva pa je določeno 530.000 Din. Vendar je določeno za svobodne zadruge še 9.500.000 Din, kar se bo te dni razdelilo. Kmetijska družba ljubljanska je dobila 1 milijon. Prosila je za 3.000.000 Din. Izgleda, da bo dobila še 1 milj. Din. O tem se bo odločilo v sredo.

Tudi oddelki v ministrstvu bodo reducirani

Belgrad, 15. apr. (Tel. »Slov.«) Uredba, ki bi jo imel izdati v smislu zakona o splošni državni upravi predsednik vlade in ki bi določala končno organizacijo posameznih ministrstev po predlogu, ki so ga stavila ministrstva predsedniku vlade, še ni izšla, ker se bo poprej, predložila ministrskemu svetu.

Glede organizacije ministrstev, ki so tozadevne predloge že stavila, izvemmo to-le: V kmetijskem ministrtvu je imelo dosedanje vodno ravnateljstvo sedem oddelkov. Vodno ravnateljstvo se bo sedaj združilo s splošnim

oddelkom za kmetijstvo, ki bo sedaj skupno z bivšim ministrtvom za agrarno reformo obsegalo še šest oddelkov. Bivše ministrtvo za agrarno reformo se imenuje sedaj agrarnopravni oddelek. Tudi ministrtvo za socialno politiko je šlo za tem, da se oddelki čim bolj smoteno strnejo in nepotrebni odpravijo. Po predlogu, ki ga je stavilo predsedniku vlade, bi bila splošna razdelitev ta-le: 1. splošni oddelek, 2. oddelek za socialno skrbstvo in 3. zdravstveni oddelek.

Revizija gozdnih pogodb

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) V gozdarskem ministrtvu se je sestavila posebna komisija za Bosno in Hercegovino ter za Hrvatsko in Slavonijo. Ti komisiji imata nalogo, izvršiti redukcije dolgoročnih pogodb. — Če družbe, ki so sklenile pogodbo z državo, ne bi pristale na revizijo, je pripravljen zakon, ki ustvarja enoten tip te pogodbe kot zakon.

Bodoča upravna
razdelitev države

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Glede bodoče upravne razdelitve države smo zvedeli, na kompetentnem mestu, da se bodo upravne oblasti, vojaške divizijske oblasti in finančna ravnateljstva v svojih mejah popolnoma krile.

Nove stolice na zagrebški
univerzi

Zagreb, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) V proračunu prosvetnega ministrtva je postavka za zvišanje števila vseučiliških profesorjev in docentov: 8 mest za profesorje, 8 za docente. V proračunu ni označeno, katere stolice se otvorijo. O tem bo sklepala seja profesorjskega kolegija prihodnji teden. Večina je bo na tehnični in filozofski fakulteti.

Bivši poslanec obsojen

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Okrožno sodišče je danes obsodilo bivšega narodnega poslanca Velimira Miljanovića na šest mesecev zapora, ker je bilo sodišče mnenja, da je ponaredil menice za 35.000 Din. Obsodeni se je proti razsodbi pritožil.

Pogajanja z Romunijo

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) V zunanjem ministrtvu se je danes nadaljevalo delo odseka romunske in jugoslovanske delegacije pod Pelivanovičevim predsedstvom. Obravnavalo se je vprašanje cerkvenih in šolskih vprašanj med Jugoslavijo in Romunijo. Gre za šole v Banatu in Romuniji ter za ustanovitev škofije v Temešvaru.

Seja zakonodajnega
sveta

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Zasedanje vrhovnega zakonodajnega sveta se je danes zopet pričelo. Seji so prisostvovali novoimenovani člani dr. Uroš Krulj, dr. Tugomir Alaupović in Daka Popović, zagrebški vseučiliški profesor Mavrović. V razpravi je bil pravilnik o polaganju profsorskega izpita za srednjo tehnično šolo. Za trgovinsko ministrtvo je poročal načelnik dr. Korenić. Prihodnja seja bo jutri popoldne ob 3. Razpravljalo se bo o zakonu o državnih in nedržavnih cestah.

Preselitev ministrstev

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Kmetijsko ministrtvo in statistika sta se danes preselila v lastno uradno poslopje na vogalu ulic Miloše Velikega in Nemanje. Gozdarsko ministrtvo se v lastno poslopje preseli prihodnje dni. V isto poslopje pride tudi trgovinsko ministrtvo, tako da bodo v istem ministrtvu tri do štiri ministrtva. S tem, da so se posamezna ministrtva preselila v lastna poslopja, bo država prihranila več milijonov dinarjev na najemnine.

Vprašanje odpiranja
trgovin

Belgrad, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Nekateri listi so trdili, da je v soc. političnem ministrtvu izdelana uredba o odpiranju in zapiranju trgovin. Uredba da predvideva načelno osemurnik, lokalno pa se bo določil čas odpiranja in zapiranja trgovin. Med 13 in 15 mora biti najmanj ena ura odmora. Trdi se, da se uredba ne bo predložila VZS v razpravo. (Vest prinašamo z rezervo. Op. ur.)

Novi dubrovniški škof dr. Carević

Zagreb, 15. aprila. (Tel. »Slov.«) Narodna Politika« prinaša uradni brzojav iz Rima o imenovanju dr. Josipa Carevića za dubrovniškega škofa. Dr. Carević je doktor modroslovja in bogoslovja, kanonik in župnik katedralne cerkve v Splitu. Rodil se je dne 16. febr. 1883. Gimnazijo je dovršil v Splitu. Bogoslovne nauke pa v Rimu. V Gregorianumu je promoviral za dvojnega doktorja. Leta 1908. je postal duhovnik. Razne službe je opravljal do l. 1924. Takrat je bil imenovan za kanonika stolnega kapitlja splitskega in katedralnega župnika. Razen tega je vršil razne častne posle. Tako je bil predsednik duhovniškega društva »Vzajemnost«. Novi dubrovniški škof je zelo izobražen mož. Govori več jezikov. Napisal je več razprav. Na novega škofa se polagajo velike nade.

Belgrajske vesti

Belgrad, 15. aprila.

Prihod Nj. Vel. kralja se za jutri pričakuje. Dosedaj se je mudil v Topoli.

Iz maršala dvora je sprejel prometni minister dr. Korošec ta-le brzojav: »Prijetno ganjen po toplih pozdravih, ki so se poslali z običnega zbora Zdržne zveze v Ljubljani, je Nj. Vel. kralj odredil, da se udeležencem izreče prisrčna in iskrena zahvala.«

Med Jugoslavijo in Madjarsko se je dosegel sporazum, da se vrši seja mednarodnega razsodišča v Luzernu. Obravnavala se bodo sporna vprašanja med obema državama.

Gradbeno ministrtvo je odredilo, da se takoj pripravi material za zakone: zakon o ustroju gradbenega ministrtva, zakon o razlastitvi, gradbeni zakon, zakon o izkoriščanju vodnih sil, zakon o javnih delih in izgradbah, zakon o poštah, telefonu in brzojavu.

Notranje ministrtvo je izdalo danes uredbu o organizaciji policijske službe. S to uredbu je končno urejeno vprašanje policistov in je urejena notranja policijska služba v celi državi.

Pravosodni minister dr. Srškić je bil danes pri prometnem ministru dr. Korošcu.

Belgrajske »Novosti« danes niso več izšle. Izdajatelj jih je prostovoljno ustavil.

Pravoslavna cerkev zahteva verski pouk

Pri prosvetnem ministru Boži Maksimoviču sta bila podpredsednik sv. sinoda metropolit dr. Gavril Dožić in član sinoda temešvarski in veliko-kikindski škof dr. Georgij Letić in mu izročila dve spomenici o ozirom nž zakonska načrta o ljudski in o srednji šoli. Obe spomenici sta bili izročeni pred štirimi meseci že prejšnji vladi, a še nadalje točno označujeta stališče pravoslavne cerkve glede verskega pouka.

V teh spomenicah se uvodoma naglašajo velike zasluge pravoslavne cerkve za ohranitev narodne zavesti, prosvete, odporne sile in konstruktivne ter moralne sposobnosti naroda. Nato pa se pravi v spomenici:

»Na veri in morali, na teh dveh duhovnih osnovah počiva vse zunanje življenje naroda in države. Graditev teh temeljev je v prvi vrsti posel Cerkve, ki to delo vrši ne samo vsled tega, ker je to pravo polje njenega dela, temveč tudi zato, ker to odgovarja njenim večnim rodoljubnim svetosavskim izročilom. Da more to etične in idealne temelje družabnega in državnega življenja sigurno negovati samo Cerkev, ki z vero preureja človeka in narod, dokazuje ne samo starejša zgodovina našega in drugih narodov, temveč tudi novejša zgodovina, ki enako ne more zabeležiti nobenega drugega izvora moralne sile in veličine, ki bi mogla nadomestiti Cerkev.

Cepprav zakonski načrt o ljudskih šolah ne izključuje iz šole verskega pouka, ga vendarle omejuje in laizira ter tako loči verski pouk od svojega pravega in naravnega izvora, to je od Cerkve. To pa pomeni isto, kot onemogočevanje pravičnega toka te panoge narodnega naobraževanja.

Ker vidimo v takšnem postopanju poskus gotovega svetovnega nazora, ki se bori za pobijanje versko-nravnstvene izobrazbe naroda in ker vidimo v tem kali kulturnega boja, ne moremo storiti drugo, ko da dvignemo glas srbske Cerkve proti vsakemu takšnemu poskusu, s katerim se izpodkopa temelji narodnega življenja in obstanka, po katerih je živel naš narod cele veke in se obdržal in slavno izvedel svoje osvobodjenje ter ujedinjenje.

Zakonski načrt, ki hoče odvojiti verski pouk od Cerkve in jej onemogočiti, da v šoli, ki jo preide ves narod, izobrazuje versko-nravnstveno mladino v njeni najbolj dostopni dobi za duhovno-moralni pouk, tak zakonski načrt — to trdimo odkrito — ni izraz narodne volje. Niti iz enega znaka se ne da sklepati, da bi narod to hotel. Naš narod je religiozen. Nobenega nerazpoloženja do vere očetov ni in tudi nobenega gibanja, da se osvobodi te vere. Zakonski načrt o narodnih šolah je zato v onem delu, v katerem loči verski pouk od Cerkve, ne samo neumestn, temveč tudi protinaroden.

Vse značilne poteze narodnega življenja kažejo globoko versko čustvovanje, vdanost Cerkvi in njenim ustanovam. Neopravičeno je, če se država ne bi urejevala v skladu z razpoloženjem in potrebami naroda, pač pa po naziranjih posameznikov, ki mislijo, da je dobro naroda v doktrinarstvu in slučajnem ter izpreminjajočem se pogledu na svet.

Ne moremo dovoliti, da se pod imenom verouka vsaja kriva vera in praznoverje. Kriva vera je največja nevarnost za človeka in narod. Za pravo vero je dajal narod življenje. Vse življenje, osebno in narodno pa pači kriva vera. Ločitev verouka od Cerkve pa neizogibno vodi do pačenja vere, narod pa vodi v nasprotje s posvečenimi tradicijami preteklosti v smer verske krize in verske nepouke.

Narodna šola, ki nadomestuje in dopolnjuje vzgojo v domači hiši, ali more iti v označanju vere drugo pot, kakor pa so jo dali otroku starši? In ali se more uničiti naravno pravico staršev, da se njih otroci vzgajajo v verskem duhu one prave vere, ki jo oni izpovedujejo?

Razven tega je znano, da ni naroda brez vere. Če se v narodu ne goji prava vera, potem se bo narod izročil krivi veri in praznoverju; ker brez vere ne more biti.

Že v 1. členu zakonskega načrta treba kot namen šole poudariti, da ni njen namen gojiti moralni čut, temveč versko-moralni, ker more moralni čut v narodu počivati le na določenih in nespremenljivih verskih načelih. Dejansko tudi počiva na teh načelih v našem narodu, ki morale in vesti od verske zavesti ne loči.

V člen, v katerem se naštevajo učni predmeti, mora priti mesto »Učne načrte predpisuje prosvetno ministrstvo iz verskega pouka in po zaslišanju pristojne duhovne oblasti.« te besede: Učne predmete in program za verski pouk predpisuje prosvetni minister po predlogu in sporazumu s cerkveno oblastjo. Razven tega mora priti mesto izraza »pouk o veri« pravilneje »pouk o veri«, ker ni cilj verouka samo pouk v veri, temveč tudi versko-moralna vzgoja. Izbera in razvrstitev gradiva verskega pouka ne more biti samo pravica šolske oblasti, temveč tudi cerkvene, ki hoče na verski stopinji duhovnega razvoja s sistematičnim verskim poukom vzgojiti gotov porast versko-moralne zavesti. Zaslihanje cerkvene oblasti tu ne zadostuje,

Otvoritev razorožitvene konference

Živahno zanimanje za razorožitev -- Ruski in nemški predlog

Zeneva, 15. aprila. (Tel. Slov.) V svojem otvoritvenem govoru na šestem zasedanju pripravljene razorožitvene konference Društva narodov je izjavil danes predsednik Laudon, da se ni treba udajati iluziji, da se ta predkonferenca vrši sedaj morda zato, ker bi se lahko dogovoril načrt mednarodne konvencije o razorožitvi. Za to še vedno manjka sporazuma med gotovimi državami. Le če se ta sporazum izvrši kmalu, je pričakovati uspeha pri delu komisije. Naglašal je velik interes vsega sveta za vprašanje razorožitve, ki se izraža v številnih pismih, pri čemer je pokazal na pol metra visok kup pism, ki je ležal pred njim. Kot predmet razprav je omenjal posebno načrt sovjetske vlade za popolno splošno razorožitev in nemške predloge za boljšo organizacijo vojaških poročil, ki naj jih države dajejo Društvu narodov.

Zeneva, 15. aprila. (Tel. Slov.) Za podpredsednika razorožitvene konference je bil izvoljen Cobian iz Španije. Predsednik Laudon je za dnevni red predlagal 14 točk, in sicer kot prvega ruski načrt razorožitve, nemške predloge za organizacijo dolžnosti vlad za poročanje o oboroževanju in kemični vojni in vse še sporne točke o načrtu konvencije. Splošna razprava se bo začela jutri. Lord Cushendun je ostro protestiral proti pismu predsednika mednarodne zveze letalcev, ki ga je prečital Laudon in v katerem se naglašala nesmiselnost in barbarstvo napadov iz zraka. Letalci naj rajši služijo kot posredovalci med narodi. Dalje je sporočil Laudon, da je razen nemškega prejel tudi kitajski memorandum, ki se spričo prepovedi vojne izreka proti splošni dolžnosti vojaške službe, ki kot »vojaški nacionalizem« ni združljiva z načeli Društva narodov.

Sporazum avstrijskih strank

Pred sestavo nove vlade -- lepi uspehi hrščanskih socialistov pri občinskih volitvah

Dunaj, 15. aprila. (Tel. Slov.) V krščansko-socialnih krogih pričakujejo ta teden volitev nove vlade. Razgovori med strankami so dogajali, da so vse stranke v načelu pripravljene, prepuštili aktualne probleme narodnemu svetu. Podrobnosti, posebno glede najeminskega vprašanja, naj se odstopijo zopet parlamentarnim posvetovanjem. Jutrišnji sestanek vodstva krščansko-socialne stranke bo, kakor se čuje, že nominalni novega zveznega kancerja, o čegar osebi pa še ni slišati ničesar.

Dunaj, 15. aprila. (Tel. Slov.) Pri včerajšnjih občinskih volitvah v Zgornji Avstriji ni bilo nobenih histenih izpremenj v moči posameznih strank. V 405 občinah je volilo skoro pol milijona volivcev. Mesti Linz in Steyer nista

vožili. Udeležba je bila skoro 90-odstotna. Krščanski posijalisti so obdržali svoje posestno stanje. Socialni demokrati so imeli, kakor piše »Reichspost«, večje uspehe, kakor pri občinskih volitvah leta 1924, vendar pa so v primeri z volitvami v narodni svet leta 1927 imeli izgube. Krščanski socialisti, ki dobijo velik del novih mandatov v krajevnih volivnih skupnostih, namreč 1063, so zgubili na drugi strani 788 in velenemci 371 mandatov, dočim so socialni demokrati pridobili 230, Landbund pa 40 mandatov. Splošno število mandatov se je zvišalo. Pri volitvah v salzburški poljedelski svet je dobila vse mandate lista katoliškega Bauernbunda in Landbunda.

Optimizem glede romunskega posojila

Pariz, 15. aprila. (Tel. Slov.) Romunski zunanji minister Mironescu se je včeraj iz Londona vrnil v Pariz, pa se je po pordnevem bivanju z orientekspresom odpeljal v Bukarešt.

London, 15. aprila. (Tel. Slov.) V krogih londonske City in newyorških bank, ki se zanimajo za posojilne operacije v južnovzhodni Evropi, se je bistveno spremenilo doseganje neugodno stališče, ko sta se sestala Mironescu in Chamberlain. Prvoimenovani ni pripustil nobenega dvoma o tem, da se more doseči za Madjarsko ugodna rešitev optantskega vprašanja, predvsem na finančnem polju, le tedaj, če se velesile, ki so zainteresirane na odpravi tega konflikta, zavzamejo za ugodnejšo presojo romunskih posojilnih načrtov. Ker je v angleških političnih krogih velik interes, da se pomiri jugovzhodna Evropa, ne da bi se načel kočljivi problem revizije mirovnih pogodb, je pričakovati, da bo imela romunska vlada v Londonu in najbrže tudi v Newyoriku bistveno boljše upanje na uspeh, kakor hitro bo mogla svoje načrte o posojilu utemeljiti s tem, da je optantsko vprašanje urejeno.

Nemci nezadovoljni

Berlin, 15. aprila. (Tel. Slov.) Predsednik nemške državne banke dr. Schacht bo danes v nemškem protimemorandum ugotovil nasproti memorandumu zaveznikov, da zavezniške zahteve ne morejo služiti niti kot podlaga za nadaljnje razprave. Nemci nočejo povzročiti v Parizu razbitja, nočejo pa tudi pustiti nobenega dvoma, da se more vršiti konferenca dalje samo tedaj, če se vrne na razpravo o nemški plačilni zmožnosti.

Književnik Ostojić -- umrl

Split, 15. apr. (Tel. Slov.) Mate Ostojić, književnik in pesnik, je umrl v Povlju na otoku Braču. Pokojnik je bil znan hrvatski kulturni delavec. Izdal je več pesmi ter nabiral narodno blago, ki ga je izdala Matica Hrvatska.

temveč je potreben sporazum, po katerem bo cerkvena oblast določila elemente verskega znanja in vzgoje, državna oblast pa bi spravila to v sklad z možnostmi šolskega pouka. V naravi same stvari je verouk stvar Cerkve, kar potrjuje tudi ustava v čl. 16., kjer se pravi, da se daje otrokom pouk »v soglasju z njih verskimi načrti«. To pa se pravi, da pripada določevanje gradiva v prvi vrsti cerkveni oblasti, ker je Cerkev poklicana, da določi materijo, ki je vsakemu njenemu članu potrebna za poznavanje vere...

Nikakor ne moremo odstopiti od načelnega stališča, da poučujejo verouk samo duhovniki. V tem pogledu predlagamo stilizacijo arhierejskega zakona, ki se glasi: »V državnih in zasebnih ljudskih šolah uče verouk župnijski duhovniki pod nadzorstvom pristojne cerkvene oblasti. Kjer to po presoji pristojne cerkvene oblasti ni mogoče, potem uče učitelji ali druge sposobne osebe, ki jih na predlog pristojne cerkvene oblasti imenuje prosvetni minister.«

Pravi problemi

»Narodna Odbrana«, z dne 14. aprila objavlja pod gornjim naslovom članek, v katerem pravi med drugim:

Največja napaka prejšnjih režimov je bila, da se niso dovolj ozirali na glavne državne in družabne probleme.

Leta in leta so prihajale na dan razne afere, leta in leta se je govorilo o boju proti korupciji, nič resnega pa se ni storilo. Če pa so bili storjeni kakšni koraki, potem se je delalo narobe. Klasičen dokaz tega je, ko se je delila koroza tudi v krajih, ki je niso potrebovali.

Čuta odgovornosti pred Bogom in pred zgodovino ni bilo v ljudeh in njih delu. Živelo se je od danes na jutri. Vsak je gledal le na sebe. Kakor da bi bilo mogoče tako živeti in se vzdržati!

Med tem pa so problemi rasli in se kopičili. Mi pa smo bili brez kompasa in brez jasno postavljenih idealov. To je bilo za naš narod tem težje, ker je moral te probleme rešiti v trenutku, ko je imel preiti iz patriarhalne dobe v individualistično. Da pa se ta prehod izvede, pa je treba jasnosti, ki je pa še danes ni.

Ali vemo, če je naše narodno gospodarstvo namenjeno v industrijo ali poljedelstvo? Najlažje je pustiti, da se stvari razvijajo same od sebe, kar je v duhu liberalne doktrine. Danes pa je mednarodna tekma tako priostrena, da morejo obstati samo narodi, ki zavedno grade svoje gospodarsko življenje in ga prilagode dejanskim možnostim.

Pa niti s socialnimi in kulturnimi problemi ni bolje. Povsodi ista nejasnost. Ali hočemo, da se razširi prav tako nevarna proletariacija, ali pa naj mar postane denarna aristokracija rešilec kulture? Vendar bi morali iti za ublažitvijo razrednih razlik in doseči njih sodelovanje.

In kako je z našo kulturno orientacijo? Ali bo še naprej samo pod uplivom tujega duha?

Nj. Vel. kralj je z nenavadno intuicijo odprl nova pota. Smo v novi dobi, v kateri ne moremo več živeti brez odgovornosti. Sedaj je tu možnost, da naš narod izrazi samega sebe. Ali zato morajo vsi, ki čutijo to odgovornost, storiti vse, da pride pravi narodni duh do izraza.

Predvsem moramo opustiti pretirano skromnost, ki je mati nezaupanja v samega sebe. Zavedati se moramo, da se nam nudijo velike možnosti, ker stopamo v kulturno zgodovino po drugih narodih. Samo takrat, kadar bomo skušali tako napredovati, da bomo pozorni na nas tudi drugi, bomo mogli res kaj storiti. Zakaj ne vodi narod, ki je največji in najbogatejši, temveč vodi narod, ki se prostovoljno stavi v službo Boga, kot sredstva izvajanje Njegovih smeri.

Zato se mora vsakdo od nas že enkrat odločiti, ali bo šel po poti Boga ali satana, za nebeško ali zemeljsko carstvo.

Dve sta poti: ena v življenje, druga v umiranje; ena v slavo, druga v sramoto.

Naj done te besede še tako starinsko, v njih je večna resnica. Samo tisti, ki jo razume, ve, zakaj se je rodil.

Kralj Emanuel obiše Milan

Milan, 15. aprila. (Tel. Slov.) Jutri obiše italijanski kralj milanski velesejem, za kar so oblasti odredile radi lanskega atentata zelo obširne varnostne ukrepe. Ze ves teden se vršijo v mestu velike racije proti sumljivim elementom. Za varnostno službo so zbrali v mestu številne čete. Kdaj se bo kralj pripeljal in obiskal sejem, se sedaj ne bo več objavilo. Vodstvo fašistovske stranke bo v torek popoldne priredilo pred kraljevo palačo na stolnem trgu veliko manifestacijo.

Volilna agitacija v Angliji

London, 15. aprila. (Tel. Slov.) Pred polno zbornico je imel danes Churchill svoj »zadnji« proračunski govor, ne samo, ker je za novi parlament pričakovati levičarsko večino, ampak tudi zato, ker se bo po poluradnih poročilih stranke, če bi Baldwin vendarle dobil majhno večino, angleški kabinet preosnoval, v katerem bo sedanji zunanji minister Chamberlain postal minister brez portfelja, Churchill pa bi postal namesto Baldwin voditelj stranke v poslanski zbornici in zunanji minister.

Vohunstvo dr. Tuke dokazano

Praga, 15. apr. (Tel. Slov.) »Narodni Politika« poroča, da so v vili dr. Tuke našli dokument, ki dokazuje, da se je dr. Tuka udeleževal vohunstva in da je sodeloval z inozemstvom. »Lidove Noviny« poročajo, da se je pri voditelju madjarskih krščanskih socialcev dr. Tešlerju v Novi vasi izvršila hišna preiskava. — Proti pobeglemu generalnemu tajniku madjarskih strank dr. Flachbartu je bilo izdano zaporno povelje.

Blum izvoljen

Pariz, 15. aprila. (Tel. Slov.) Voditelj socialistov Leon Blum, katerega je pri zadnjih volitvah v francosko zbornico v njegovem starem volivnem okrožju premagal komunist Doriot je včeraj pri dopolnilnih volitvah v okrožju Narbonne v južni Franciji zmagal z 8 glasovi večine. Njegov radikalni protikandidat je protestiral proti volitvam, češ, da se neveljavni glasovi niso šteli pravilno. Po volitvah je naenkrat iz neznanega vzroka nastal požar v gledališču Alcazar, v katerem je bil glavni volivni lokal. Gledališče je pogorelo.

Primorske vesti

Duhovniška vest. Č. g. France Kodrič, kaplan v Solkanu, je imenovan za župnika v Kojskem. — Na prošnjo idrijskega dekana mons. Arkota, ki ni prav trdnega zdravlja, je goriški nadškof imenoval č. g. Petra Likarja, župnika na Gori, za idrijskega prodekana.

Umrl je v Grapi pri Idriji rudarski upokojenec in posestnik Franc Podobnik, star 71 let. — V Postojni je umrla Terezija Starman, mati nadučitelja v Orleku.

Grozno maščevanje. V Poreču je podpornik Gambardella na ulici streljal na učitelja Calma in Galli, naker je še sebe ustrelil. Galli je dobila kroglo v desno oko, ki se ji je zljlo, v nevarnosti je še drugo. Calma je ostala nepoškodovana. Galli je znana kot pisateljica. Kakor italijanski listi poročajo je poslala v resnici žrtev svojega poklica. Podpornik se je namreč kruto maščeval, ker se je učiteljica odločno potegnila za čast neke svoje učenke in naznanila ubijavca predstojnikom. Upanje je, da učiteljica ozdravi.

Nova katoliška banka. Napoveduje se fuzija štirih katoliških bank, ki poslujejo v takozvanih treh Benečijah, to je Banca Cattolica di Udine, Credito Veneto, Banca Cattolica S. Liberala in Banca della Venezia Giulia. Na Primorskem deluje predvsem Banca della Venezia Giulia, ki je ustanovila po deželi mnogo podružnic. Banka ni mogla uspeti, ker so ji stale nasproti krepko organizirane ljudske posojilnice in ker dežela gospodarsko stalno hira. Vse omenjene banke so se nahajale v večji ali manjši denarni stiski. Zdaj jim je prišla na pomoč Italijanska bančna zveza (Federazione bancaria Italiana), ki združuje katoliške banke v Italiji. Namerava se ustanoviti ena sama banka iz vseh štirih. Italijanski bančni zvezi je nedavno stavila vlada na razpolago 50 milijonov za saniranje katoliških bank.

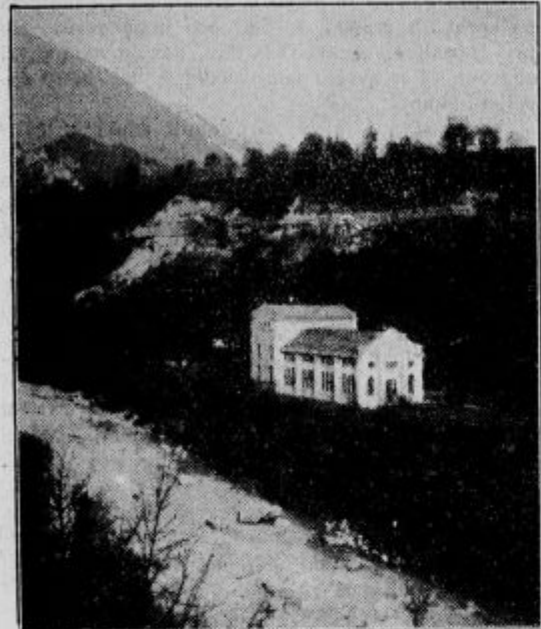
Krušni dnevi. Kakor lansko leto, se bo tudi letos praznoval po vsej Italiji »krušni praznik«, ki bo trajal tri dni, to je v soboto, 13. t. m., nedeljo in ponedeljek. V Balillo oblečeni otroci bodo prodajali lepo zavite kolačke. Izkupeček je namenjen društvu »Pro Oriente«, ki vzdržuje italijanske šole na Bolgarskem. Goriški krušni odbor, ki mu predseduje senator Bombig, je izdal na meščane poseben proglas. Sen. Bombig napoveduje dan, ko bodo rimski orli razpeli svoje peruti in svojih krilatih perutih ponesli na Vzhod svetlo luč duha v znamenju nepremagljivega snopa in križca.

Dunajska vremenska napoved. Sprva bo v severnih Alpah večinoma jasno s svežimi južnimi vetrovi, na Koroškem pa oblačno, potem pa bo zopet temperatura znatno padla in ponovile se bodo padavine.

Elektrarna Završnica

Sklep je bil že dolgo zrel: Završnice je treba ob priliki ogledati. Sv. Peter pa, ki nam je letos poklonil obilo snega in mraza, je zelo oviral izvršitev tega sklepa. Koncem marca se je smejala pomlad, kot bi obljubljala: še ves april bo tako. No, na vreme se je prav malo mogoče zanesti in april se je pošalil tudi z nama. »Jutri bo lepota sva dejala, »jutri greva«. Na kolodvor sva zjutraj prišla mokra kot vodne miši, v vlakcu sva se komaj posušila. Ko sva v Zirovnici izstopila, je le še malo rosilo z neba, v Ljubljani pa so nama pozneje povedali, da je bilo tukaj ves dan. V pisarni »Kranjskih deželnih elektrarn« so se čudili:

»Danes si hočete ogledati vse? Pridite čez mesec, dva, tedaj bo lepo vreme in naše jezero bo

Pogled na poslopje elektrarne v savski soteski pod cesto.

polno. Lepše fotografske posnetke boste lahko tedaj napravili.

»Velja. Tudi čez mesec, dva še prideva. Sedaj nam pa le pokažite svoje naprave.«

Gosp. Geč, obratovodja elektrarne Završnice se je vdal in se napotil z nama dol k Savi, kjer stoji električna centrala. Ob poti s ceste pa do Save nas spremlja ves čas kak meter visok greben zemlje — pod njo je močna cev, pokrita s prstjo. V njo je ujeta voda Završnice, ki žene vodno turbino v električni centrali ob Savi. Leseni klini, pritrjeni na strmino, vodijo globoko navzdol k poslopju elektrarne. 280 jih je. Ko prične najhujša strmina, se izpod zemlje pokaže železna cev. Trije, štirje možje bi jo komaj objeli. Prislunemo, če morda voda kaj šumi. Niti najmanjšega šuma ni in vendar pada v tej cevi voda z nepojmljivo naglico in z velikanskim pritiskom v nižino. Strmina ob elektrarni je porasčena z grmovjem. Umetno je zasajeno ter zadržuje zemeljske plazove, ki bi se utegnili utrpati ter ogroziti elektrarno. Gosp. Geč pojasnjuje vse in komaj sproti odgovorja neštetim vprašanjem, ki se mu stavlajo vsak hip.

Stroji elektrarne grmijo

Obisk v električni centrali Završnici te prijetno iznenadi. Visoka okna, lepo pobeljene stene, povsod najlepši red. Nobena stvar ni brez namena ali le slučajno na svojem mestu. Posoda z oljem in z velikanskim pritiskom v nižino. Strmina ob elektrarni je porasčena z grmovjem. Umetno je zasajeno ter zadržuje zemeljske plazove, ki bi se utegnili utrpati ter ogroziti elektrarno. Gosp. Geč pojasnjuje vse in komaj sproti odgovorja neštetim vprašanjem, ki se mu stavlajo vsak hip.

V tej elektrarni sta dve garnituri strojev, prva je bila ob našem obisku v obratu, druga je mirovala. Vode, ki žene vse kolesje, ki razsvetljuje vso Gorenjsko od Kranja naprej, te vode ne vidiš nikjer, prav od tam v hribih, kjer teče po cevih iz jezera pa do iztoka pod elektrarno. Vsa je uklenjena v cevi in v predore.

V elektrarni prihaja voda najprej v turbino, v katero pritaka voda s pritiskom 16 atmosfer. Voda, ki ima 160 metrov padca, žene turbino, ta pa je sklopljena z velikim masivnim kolesom vztrajnikom, ki ublažuje sunkne turbine. Vztrajnik je 10.000 kg težak in napravi v minuti 500 obratov. Enakomernost vsega obrata se regulira potom avtomatičnih oljnatih regulatorjev. Vztrajnik žene

nato glavni stroj: generator, ki proizvaja vrtilni tok napetosti 10.000 voltov. Stroji grmijo v elektrarni neprestano. V zraku se družijo enakomerni, bobneči in cvileči zvoki ter tvorijo veličastno pesem strojev, dela in naravnih sil, uklenjenih in od človeka usuženih. Človek sam je nasproti tej pesmi majhen, slab. Vsako besedo, ki jo hoče reči komu na uho, mora kričati s polnim grlom in si še pomagati s kretnjami rok. Pa vendar grmi le polovica strojev. Druga garnitura počiva, miruje njena turbina, miruje generator in miruje regulator. Voda teče le po enem dotoku iz cevi v elektrarno, drugi dotok je zaprt. Vsak generator ima kapaciteto 1500 konjskih sil, oba skupaj premoreta 3000 HP. Turbine so Fultonovega sistema in izdelek ljubljanske tvrdke G. Tönnies. Ves električni stroj pa je delo dunajske tvrdke A. G. Union. Turbina je opremljena s kazalcem za vodni pritisk, avtomatični regulator pa z merilcem za število obratov vztrajnika. Ves čas sta v službi dva strojnika. V elektrarni je šest strojnikov, ki se izmenjujejo vsakih osem ur.

Na steni sta dve stikalni plošči, za vsak generator ena. Merilni instrumenti na stikalnih ploščah omogočajo kontrolo napetosti toka in vsakokratno obtežbo generatorja. Za vsak dan vodijo v elektrarni evidenco o množini oddanega toka.

Iz elektrarne vodijo trije daljnovodi

in sicer eden do Dovjega-Mojstrane, drugi do Kranja in tretji do Bleda in Bohinjske Bele. Daljnovodi imajo avtomatična stikala, ki v slučaju defekta odklopijo daljnovod.

Naprave v elektrarni.

Gosp. Geč nas vodi v prvo nadstropje elektrarne: »Pazite, visoka napetost, je smrtonosna!« Tu je že cela kopica žic. Po tri in tri vodijo iz elektrarne navzven k daljnovodom. Najmanjši dotik bi bil smrt, treba je torej tesno pripeti suknje, kajti tudi s krajši suknje ni preveč varno na široko opletati med žicami. Spodtakniti se in in ujeti se za žice — no, potem pa kar zbegom solzna dolina. Vse železne konstrukcije v elektrarni so zato tudi zvezane z zemljo, da se kolikor toliko onemogočijo nesreče. V pritličju tik strojev je agregat za polnjenje akumulatorjev. Akumulatorske baterije pa so v prvem in drugem nadstropju. Akumulatorska energija služi avtomatičnim stikalnim pripravam v elektrarni. V prvem nadstropju so na dveh hodnikih nabiralne tračnice, od katerih se odcepljajo vodi k posameznim aparatom in drugim vodom. V drugem nadstropju so varnostne naprave proti strelu na daljnovodih in poslopju elektrarne. Kadar udari strela, jo te naprave odvajajo v zemljo.

Voda, ki je opravila svoje delo, se odteka iz turbine pod zemljo v Savo. Še pred izlivom se prikaže na svetlo in se odteka kot večji potok. To je sedanji izliv Završnice v Savo.

Ob cevi navzgor

Fotograf opravi svoje delo v poslopju, nato pa naju vodi g. Geč zopet navzgor. Spetoma še pove, da je teren, na katerem stoji elektrarna, umeten. Dvesto osemdeset stopnic navzgor, na levi s prstjo in travo pokrita vodna cev, na desni razpadli pragovi, sledovi nekdanje vzpenjače, ki je še do pred kratkim vodila do poslopja elektrarne. Lani so jo demontirali. Na vrhu se leže tračnice vzpenjače, namazane s katranom, da ne rjave. Če bi potreba nanesla, bodo vzpenjačo zopet postavili. Nekdanja strojnica vzpenjače služi sedaj za skladišče.

Spodaj buči Sava. Gole skale so njeni prepadi, soteska, po kateri teče, je ozka in strma. Delavci, ki morajo v tovarno na Dobravo, so si skrajšali za uro hoda pot. Preko Save so napravili iz železnih vrvi in desk viseči most. Most se guglje, pravijo, da si niti sedaj ne upajo bolj bojazljivi čezenj. Mikalo naju je, da bi še midva poskusila iti po tem mostu. Ali ogledati si je bilo treba še drugo polovico elektrarniških naprav in sicer ravno tako zanimivih, kot so prve.

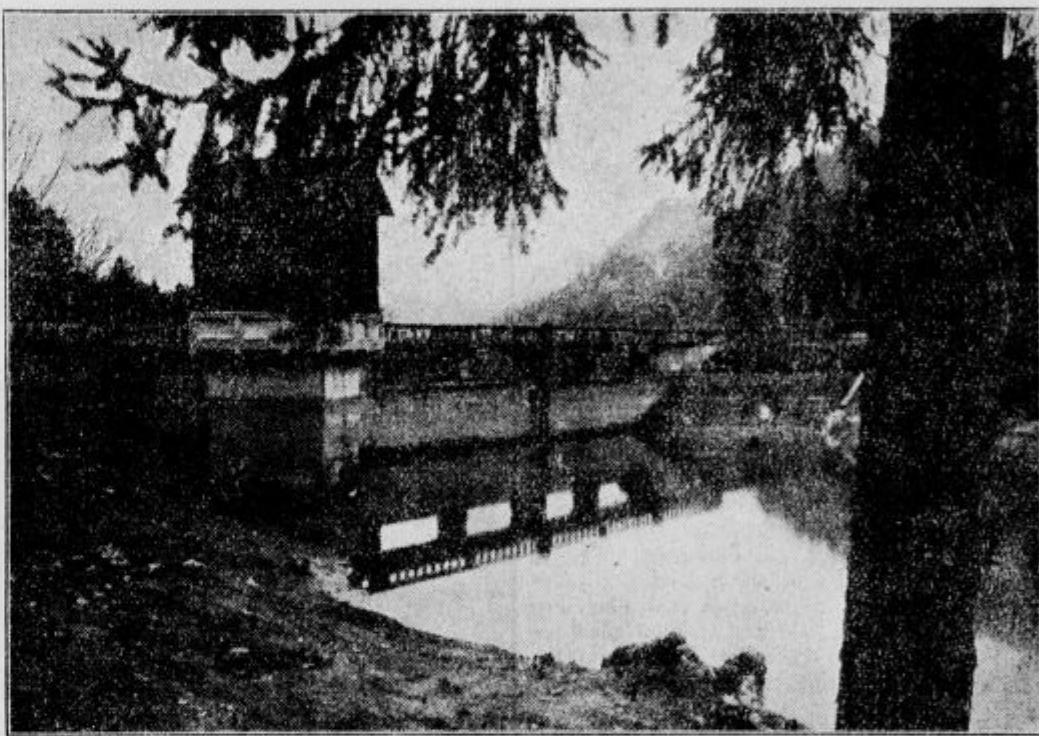
Steza k vodnemu zapiralniku na hribu vodi tik nad Zirovnico, ves čas ob debeli cevi, deloma pokriti z zemljo. Gosp. Geč je utrujen poti in najinih večnih vprašanj, sam sicer pravi: »Ah, kaj to?«, vendar ga pustiva spodaj, sama pa mahneva na hrib. Do zapiralnika vodijo betonske stopnice, strme in visoke. Nisva jih žela, vendar: vesela sva bila, ko sva bila že pri zapiralniku. Zapiralnik sam je imenitna stavba, pripeta kot kak srednjeveški gradič na strme stene. Spredaj je balkon.

Krasen razgled se ti nudi od tu: Na zapadu Bled, jezera sicer ne vidiš, zato pa grad v vsem obrisu, med zelenjem pa se svetlika Suvobor. Na severu temni dimniki jeseniških tovarn, pod njimi najmlajše slovensko mesto. Za njim kot bele pičice še nekaj hribov: Dvoje, Mojstrana. Na jugu se ti odpira vsa gornja savska dolina z mnogimi vasicami. Železniška proga spremlja Savo daleč proti jugu. Kaka škoda, da nama vreme ni bilo naklonjeno! Vsi hribi, vse planine v megli in v oblakih.

Ce sva že gori, si oglejva vse! Za cevjo ne moreva več; ta prihaja iz hriba, midva morava po položni, toda ozki stezi okrog hriba. Steza je ves čas vodoravna, pod njo in nad njo so strme stene. Korakati morava previdno. Zadnji del hribovega grebena preseka steza v kratkem predoru: izkopali so ga tedaj, ko so gradili na Završnici jez. Na obojni strani hriba je vse belo od telohov. V dolini jih že ni več, tu rastejo še vedno, vmes pa sem ter tja kak črni teloh in druge gorske cvetlice. V hribu je več predorom sličnih vdolbin: tu so delavci kopali pesek in gramoz za jez. V pol ure sva

pri jezercu

Završnica, ki izvira v planini Zelenici, je tekla poprej neposredno za hribom v Savo. Pri zgradbi elektrarne so jo zajezili in nastalo je malo jezercu, ki lepoto med te hribe stisnjene soteske zelo povzdigne. Jezerce je do 7 metrov globoko, 300 metrov dolgo in do 250 metrov široko. Obseči more do 70.000 kubičnih metrov vode. Tla jezera so naravna in jih tvori živa skala. Mostiček na jezu je markiran: preko njega vodi steza na Stol. Ob najinem obisku je bilo jezercu le do polovice polno, hribi okrog zlasti Stol, pa zaviti v najgostejšo meglo. In vendar je bil lep pogled na to jezercu sredi smrekovih gozdičkov, planinskih pašnikov in strmih pečin. Jezerce je rezervoar vode za elektrarno. Voda teče po cevi, ki se prične v stolpu pri jezu, tu zabranjujejo posebne grablje, da se z vodo ne odtaka tudi razna nesnaga, ki ne bi bila v turbini prav nič dobrodošla. Cev se pod vodnim stolpom izgubi v hrib. Skozi hrib je napravljen do vodnega zapiralnika na drugi strani hriba 900 metrov dolg predor, skozi katerega je polo-

Jez s mostičkom pri jezercu, ki je skoraj prazno. Pred jezo je vodni stolp.

žena cev, ki je zgoraj na hribu v premeru široka dva metra, spodaj pri elektrarni pa le 1.80 m. Predor skozi hrib je bilo najtežje delo pri gradbi elektrarne, kajti ni bilo lahko vrtati 900 metrov v živo apnenčeno steno. Vodni zapiralnik v slučaju defekta v cevi avtomatično zapre dotok vode.

Kadar je jezercu polno, teče voda tudi čez jez. Sedaj pa je bila struga Završnice pod jezo suha in se je vsa voda odtakala le po cevi. Vendar izvira sredi struge pod jezo močan studenec in žene spodaj mlin ter nato teče po naravni strugi Završnice v Savo. Tu je tudi znani železniški predor na gorenjski prog, ki neha s prepadom, preko katerega vodi železen most. Beseda »romantičen« je že preveč obrabljen prilastek, da bi mogla označiti vso to krasno sliko in sotesko, kjer je združeno vse, kar si zaželi oči: smela tehnika in delo človeških rok, okrog pa veličastno stvarstvo v svoji prvotni naravni lepoti.

Kako so zgradili Završnico

Električna hidrocentrala Završnica je eden najlepših spomenikov, ki si jih je postavil bivši deželni odbor. Na zgradbo električne centrale so pričeli misliti že v letih 1909—1910. Ing. Serbec je tedaj za stvar zainteresiral dr. Lampe in dr. Šušteršiča, ki sta se za to takoj zavzela. Dr. Lampe je ustvaril velikanski projekt za elektrifikacijo vse Kranjske dežele. Njegova smrt in pa svetovna vojna sta izvedbo vsega projekta preprečili in bila je zgrajena le Završnica. Ta je bila prvotno zamišljena za rezervno centralo vseh ostalih kranjskih central, kadar bi te v suši odpovedali. Zanimivo je namreč, da je Završnica ravno v času suše in polne vročine zadostno preskrbljena z vodo. Sedaj mora Završnica skrbeti za električni tok vse Gorenjske od Kranja dalje in za precejšen del industrije na tem ozemlju. Predor skozi hrib so pričeli graditi l. 1911, elektrarna pa je bila dovršena l. 1914 in je pričela obratovati v začetku l. 1915. Nad jezercem pa je prostora in vodne sile dovolj še za dve Završnici, ki sta bili tudi že projektirani. Stavbna dela je izvršila tedaj tvrdka Redlich in Berger na Dunaju, električne dele, kot že rečeno, A. G. Union, cevi so dobavile Witkovec, železno opremo v avtomatičnem zapiralniku in v stolpu na jezeru ter streho nad elektrarniškim poslopjem ljubljans-

Skoraj vsaki glavobol se lahko odstrani, istotako migreno. Vzemite

Pyramidon
Tablete

in v najkrajšem času Vam prinesejo olajšanje.

Pristne samo v originalnem zavoju „Molke-Dieter“.

ska tvrdka Zabkar, turbine pa tvrdka Tönnies. Elektrarna z vsemi napravami, toda brez treh stanovanjskih poslopij in novih daljnovodov, je veljala 1.100.000 zlatih kron, sedaj bi veljala morda kakih 40 milijonov dinarjev. Med vojno se ni gradilo nič, po vojni pa so podaljšali daljnovod od Brezij na Kranj, iz Bleda v Bohinjsko Belo in iz Jesenic na Dovje-Mojstrano. Daljnovoda je sedaj okrog 100 km in ravnotoliko omrežja. Po vaseh je okrog 60 transformatorskih postaj. Skupno dobiva iz Završnice električni tok okrog 30 gorenjskih občin z okrog 30.000 žarnicami in 230 poljedelskimi stroji ter mnogo industrij, na primer »Jugočeška« v Kranju, željarna v Kropi in tako dalje. Letno odda Završnica 2 in pol milijona kilovatnih ur.

Več Završnic v Slovenijo!

Završnica je sedaj last oblastnega odbora. S sufcitom vrši elektrarna nove investicije in krije deficit drugih deželnih elektrarn. Z Završnico so last oblastnega odbora še elektrarna v Zagradcu pri Stični in v Bohinju, v začasni upravi pa je tudi elektrarna v Zireh.

Elektrarno vodi sedaj g. inž. Miklavc, do deljenih pa mu je pet uradnikov ter 45, večinoma izučeni delavcev, ki so sami Slovenci in skoro vsi domačini. Elektrarna si je že sama vzgojila svoj monterski naraščaj.

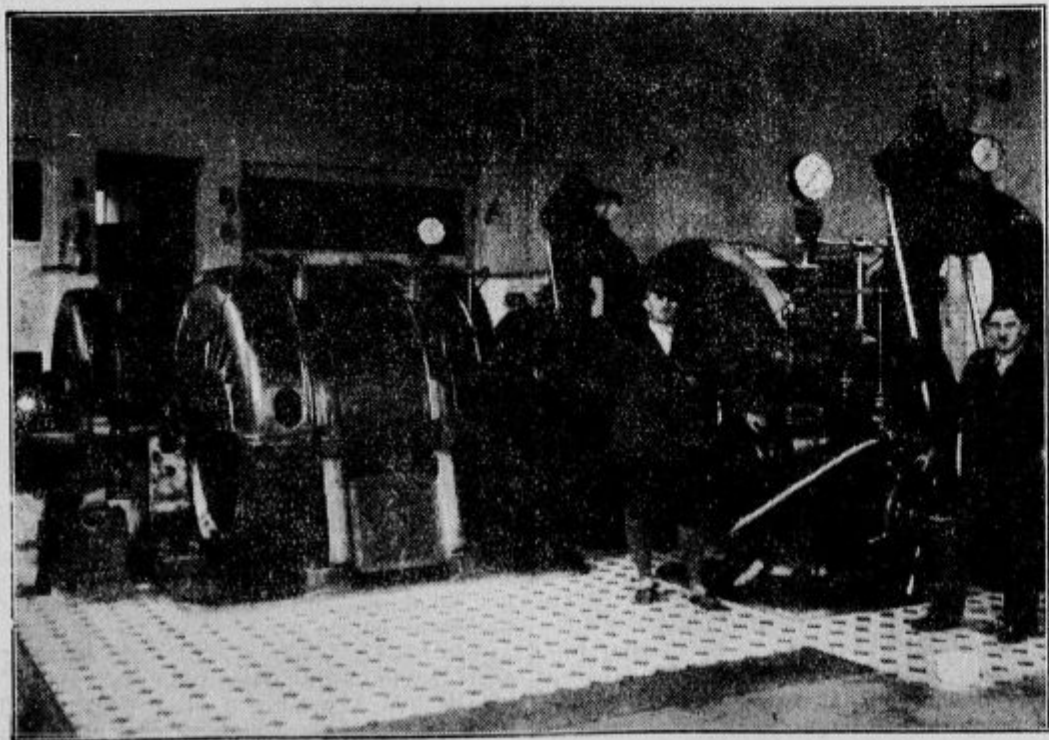
Utis, ki ga dobi človek pri električnih napravah Završnice, je imponujoč. Ne samo mogočnost strojev ter velikopoteznost vse napeljave, ne samo naravne krasote, še vse več imponira človeku, ko izve, koliko dobrega je že ta elektrarna prinesla Gorenjski, kako je tu ustvarila možnost za razvoj industrije, razsvetlila kmetske domove in olajšala delo v obrti in kmetovalstvu, tako, da je človeku kar žal, zakaj ni še več Završnic na Slovenskem.

Ni še s tem vse rečeno. Slovenska delavnost in podjetnost, ki se je pred vojno tako lepo razcvetela in katere uspeh je tudi Završnica, se bo gotovo zopet obudila in morda ni več daleč čas, ko bo imela lepa gorenjska elektrarna več tovarišic, v ponos Slovincem, v njihovo korist in v prid.

Nič več bolečin po jedi.

Samo tisti, ki so že občutili velike bolečine in muke slabe prebave, napenjanje in utrujenost po jedi, vedo ceniti veliko polajšanje, ki ga povzroči prašek **Magna**. Deluje hitro in gotovo: v nekaj minutah preneha vsaka bolečina. Prašek **Magna** je najboljši, kar lahko vzamete pri slabi prebavi, ker nevtralizira kisline, zaustavlja vrenje hrane in nastajanje plinov, tako da lahko deluje želodec brez ovir. Kupite že danes v najbližji lekarni zavoje praška **Magna** in ko začutite bolečine po jedi, ga vzemite malo žličko v pol kozarca vode in kmalu boste pozabili, da ste kdaj trpeli radi slabe prebave. Prašek **Magna** priporočajo zdravniki in ga uporabljajo v bolnicah.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah, 1 zavoječek s točnim navodilom Din 4.

Stroji v elektrarni grmijo. Od leve na desno: generator, vztrajnik z regulatorjem ter turbina. Zač: se vidi druga garnitura strojev, ki počiva.

Kaj je novega

Koledar

Torek, 16. aprila. Benedikt, Jožef, Labre, Turilij, Kalist. — Lunina sprememba: Prvi krajec ob 15.09. — Po Herschlu se napoveduje spremenljivo vreme. — Jutri: Varstvo sv. Jožefa, Rudolf.

Naš škol med svojim ljudstvom

Cerklje, 14. aprila.

„Slovenec“ je poročal, da se je naš ljubljenski nadpastir dr. Ant. Bonaventura odpeljal na letošnje birmovanje v petek dne 12. aprila. Sijajno je bil sprejet v župniji cerkljanski. Do meje župnije mu je prišlo nasproti sto jezdecov v svetlih čeladah. Spremljali so ga do Lahovič, do župnijske cerkve, kjer so obstali v lepem špalirju. Fantje so postavili nad 200 mlajev in jih razvrstili ob cesti po vaseh in pred cerkvijo. Vse vasi so naravnost tekmovala, katera bo naredila lepše in kje bodo močnejše streljali s topi. Zvečer je cerkljanska godba in pevski zbor pod vodstvom g. Košnika priredila bakljado, h kateri se je zbralo ljudstva od blizu in daleč, kakor na letošnjo lepo veliko soboto k Vstajenju in procesiji.

V soboto zjutraj so peljali Stefanci Presvetlega na dve uri oddaljeno podružnico na Stefanjo goro pod Zaplato, kjer je daroval sv. mašo. Od tam je šel še nekaj naprej na podružnico na Možanici.

V nedeljo je prelepo vreme privabilo nebroj ljudstva v lepo cerkljansko dekanjsko prestolico. 320 birmancev je postalo po sv. Duhu močnih. Presvetli je na prižnici s svojim ljubeznivim nagovorom še bolj privezal nase srca svojih podanikov.

Popoldne se je odpeljal v Senčur; skoro do cerkljanske cerkve so prišli naproti Senčurjani, ki so skušali Cerkljane s svojim nastopom in sprejemom še posekati.

30.000

zapuščenih Slovencev

Klub slovenskega katoliškega akademškega starešinstva v Zagrebu za zapuščene

Zagreb, 13. aprila.

V Zagrebu in v okoliških občinah živi skoraj preko 30.000 Slovencev brez vsake zveze z domovino. Slovenska inteligenca (uradništvo in akademiki) imajo svoje prosvetno društvo. Delavci, železničarji, služkinje, natakariče itd. pa so prepuščene same sebi. Le vrlo majhen procent njih je vključen v verskih hrvaških društvih. Slovenske knjige se zelo malo čitajo med temi slovenskimi sloji. Mohorjeve knjige itd. skoro ne dobiš med njimi. Poduka nimajo nobenega. Dekleta moralno silno padajo. Porodnišnica in zagrebške bolnice so priče, ki kriče po moralni skrbi za zagrebški slovenski živeli.

Velikansko nalogo si je nadel slovenski klub katoliških akademskih starešin, ki je bil osnovan 10. aprila t. l. v Zagrebu. Ta klub hoče naše zapuščene

Reumatizem

trganje v kosteh, protin, išias zdravi najuspešnejše Reusanal pasta. Dobiva se v vseh lekarnah. Proizvaja Lekarna Arko, Zagreb. Ilica 12.

ščene sinove in hčere zbirati in voditi. Za predsednika kluba je izbran dr. med. Jože Marjetič, zdravnik in občinski odbornik v Vrapču pri Zagrebu. Člani kluba so sledeči vrlo agili in požrtvovalni gospodje in gospe: dr. Josip Sedej, odvetnik, dr. Malka Šimec, zdravnica, dr. Valentin Meršolj, zdravnik; dr. Marija Mlakar-Klemenc, zobozdravnica; prof. Josip Klemenc, arheolog; Franc Kovač, univ. veterinar, asistent; Marko Težak, trgovec; Ignac Baša, abs. veterinar.

Krščanska dobrodelnost v Ljubljani

Zborovanje Vincencijeve družbe v Ljubljani.

Ljubljana, 14. aprila 1929.

Danes popoldne so zborovali v marjaniški dvorani v Ljubljani konference Vincencijeve družbe. Zborovanja se je udeležilo 70 najuglednejših članov te dobrodelne ustanove. Zastopana je bila tudi mestna občina po ravnatelju g. Čiuhi.

Predsednik družbe g. Lavtižar je ob štirih otvoril zborovanje in podal izčrpano poročilo. V ljubljanski škofiji je sedaj 13, v mariborski 5 konference, ki po večini prav uspešno delujejo. Najstarejši ljubljanski konferenci sta stolna in sv. Jakoba, ki sta bili ustanovljeni leta 1876. 52 let torej vršita karitativno delo in katoliško akcijo.

Ljubljanske konference so lani podpirale 21 bolnikov, 160 ubožcev, 122 brezposelnih, 160 otrok pod 14. leti, 17 otrok v zavodih. Vseh rednih podpirancev je bilo 480, ki so prejeli za 108.845.25 Din podpor. Od tega zneska odpade na upravni, oziroma centralni svet družbe 38.049.50 Din, na stolno konferenco 35.860.50 Din, na franciskansko 12.991 Din, na šentjakobsko 9.386.50 Din, na spodnješišensko 4.679 Din, na šentpetersko 4.632.75 Din, na trnovsko 3.226 Din. Centralni svet je podpiral bolnike in siromašne družine z obleko, obutvijo, perilom, živili itd. Revnim dijakom in učencem je plačeval stanarino.

V letu 1928 so štele vse ljubljanske konference Vincencijeve družbe 83 delavskih in 454 podpornih članov.

Vincencijeve družbe delujejo po vsem katoliškem svetu. Generalni svet družbe je v Parizu, ki je v stalnih pismenih stikih z vsemi Vincencijevimi družbami na svetu. Predsednik in blaginjak vsake Vincencijeve družbe morata biti laika, torej ne duhovnika.

Dokler bo načelo vse krščanske akcije »caritas« (dobrodelnost) in ljubezen do bližnjega, in dokler bodo živeli na svetu ljudje, ki se bore z bedo za svoj življenjski obstoj, tako dolgo bo delovanje Vincencijeve družbe aktualno.

Vprašanje javnega beračenja je dokaj zamotano in bo treba v doglednem času tudi v tem oziru kaj ukreniti, zlasti glede takozvanih profesionalnih beračev, ki niso vedno potrebni.

Nad vse zanimivo je bilo predavanje č. g. priorja p. Učaka o sv. Vincenciju Pavelskem. Družba namerava izdati življenjepis tega velikega dobrotnika trpečega človeka.

Zborovanje je trajalo nad dve uri in je v vsakem oziru prav lepo uspelo.

Proslava R. Jakopiča

V petek dne 12. t. m. je naš slikar-prvak praznoval 60 letnico. V soboto zvečer je priredilo Umetnostno-zgodovinsko društvo, ki je prevzelo proslavo, na univerzi predavanje o Jakopiču, ki je bilo prav lepo obiskano. Univ. prof. dr. Izidor Cankar je očrtal Jakopičovo markantno umetniško fiziognomijo v razvoju naše moderne, posebno poudarjač slovenstvo njegove umetnosti. V nedeljo

opolodne je bila otvoritev Jakopičeve kolektivne razstave v paviljonu. Otvoritev so posetili številni dostojanstveniki in prijatelji Jakopiča in umetnosti. Razstavo je otvoril prof. dr. Cankar v imenu Umetnostno-zgodovinskega društva; naglasil je, da je dom slovenske umetnosti, ki ga je postavil jubilar, postal že pretesen zanj in da bo treba večjega doma ter slikarske šole, ki bo čuvala dediščino Jakopičovo. Nato je jubilaru čestital v imenu društva in v imenu univerze. Ganjen se je zahvalil za čestitke in poset otvoritve mojster Jakopič. Nato mu je v imenu županstva čestital vladni svetnik dr. Andrejka, ki je prečital tudi brzojavne čestitke prosvetnega ministrstva. Čestitali so še gospod oblastni komisar dr. M. Natlačen, mestni župan dr. Puc, zastopnik komandanta dravske divizije, Oton Župančič in v imenu mladine B. Kreft. Nato si je posetništvo ogledalo okusno urejeno razstavo, ki je prva kolektivna razstava Jakopičevega dela sploh.

Čudna smrtna nesreča

Vlak vrgel delavcu kramp v glavo in ga ubil.

Ljubljana, 15. aprila.

Današnji dan je bil poln samih nesreč. Samo v Kranju se je pripetilo pet težkih nesreč in so štiri ranjene prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Med Skofjo Loko in Soro pa se je nekako ob 4 popoldne pripetila smrtna nesreča, katere žrtev je bil 37 letni progovni delavec Ivan Martinjak iz Ljubljane, stanujoč v Bohoričevi ulici. Po pripovedovanju ostalih delavcev, ki so se zvečer vrnili z dela v Ljubljano, je prišlo do nesreče na ta-le način:

Med Skofjo Loko in Soro so delavci popravljali progo ter brzojavne naprave ob progi. Ko se je približal popravilski vlak iz Kranja, so se delavci umaknili in z njimi tudi Martinjak. Ta je pustil svoj kramp ležati tik ob tračnici. Vlak je privozil in kolo lokomotive je pograbilo konico krampa, izprožilo kramp in ga vrglo v loku proti Martinjaku. Martinjak se je konica krampa zasadila naravnost v levo senco, približno 7 cm globoko. Še kratek krik in Martinjak je omahnil. Čez minuto se je vlak ustavil. Progovni delavci, vlakovo osebje in potniki so hiteli Martinjaku na pomoč, toda bilo je vse zaman: Martinjak je bil že mrtev. Iz glave mu je v velikem curku curjala kri. Ker ni bilo več mogoče pomagati, je vlak nato odvozil, Martinjaka pa so njegovi tovariši prenesli v mrtvašnico.

Martinjak je bil družinski oče in zapušča troje nepreskrbljenih otrok.

„Vaš poklic“ - „Nič!“

Mlado dekle na borzi dela.

Ljubljana, 15. aprila.

V čakalnico za ženske na borzi dela stopi 19 letno dekle, čedno oblečeno, s klobukom na glavi. Z drhtečimi prsti stiska k sebi ročno torbico, v drugi roki pa drži slečeno rokavico in jo od časa do časa nese k ustom ter nalahko ugrizne vanjo. V ostalem se dekletu pozna, da skuša slediti ženski modi najnovejše dobe, vendar izražajo njena oblačila tisto prisiljeno skromnost, ki muči toliko mladih ženskih src, hrepenčih po najmodernejši toaleti, a jih pomanjkanje sredstev bridko ovira v stremljenju po izpolnitvi njihovih želja.

»Prosim za kako službo«, se je obrnila k uradnici, ki je odprla lino in pogledala v čakalnico.

»Kaj je Vaš poklic?«

»Nič...«

»Kakšno delo bi radi? Za služkinjo?«

»Ne, za služkinjo bi bila že lahko šla iz drugih posredovalnic. Rada bi bila samostojna, služkinje pa niso samostojne.«

»Potem se pa omožite!«

»Bi se že, a nimam dote. Revnih nevest ne manjka.«

»Kako hočete tedaj postati samostojna?«

»Tako kot so delavci: čez dan delajo, zvečer pa so prosti in gredo, kamor jih je volja. Služkinja

pa je noč in dan vprežena in pod neprestanim nadzorstvom gospodinje. Veste, jaz za take stvari nisem. Rajši sprejemam kaj težkega, samo da bom samostojna in zvečer po delu prosta.«

»Neka lesna trdka bi vas prevzela za sklada-nje desk. Toda prešibki se mi zdite za tako delo in vaše roke prenežne.«

»Prosim, nič prešibka, nič prenežna. Kar šla bom.«

Dobila je nakaznico, šla in dva dni skladatale deske. Potem pa je jelo deževati. Tega pogumno dekle ni preneslo. Vrnila se je na borzo in prosila za drugo delo. Poslali so jo v neko podjetje za izdelovanje prešitih odevi.

Popotnikova smola

V tretje gre rado.

Hrastnik, 14. aprila.

Oni dan se je peljal iz Hrastnika v Ljubljano po opravih gospod, ki želi biti neimenovan. Ko je v Ljubljani opravil čez dan, kar je nameraval opraviti, se je zvečer lepo vsedel v vlak in se odpeljal domov.

»Hrastnik!« kliče sprevodnik zunaj. »Hrastnik!« kliče gospod znotraj in odpira vrata kupa-
peja, da bi izstopil. Zunaj sloni na vratih neznan popotnik ter jih tako tišči s hrbtom, da ni mogoče odpreti. Vlakovodja zaboli za odhod, gospod pliha za zaprtimi vrati in trobi: »Unaknite se vendar!« Vlak se odpelje, gospod ž njim. »V Zidanem mostu« bom preedel v osebni vlak — pa bo. Kaj to, malo zamude in sprehoda!

»Zidani most prestopiti!« — kliče sprevodnik. »Zidani most!« »Prestopiti!« zakliče gospod in se kar vrže iz vlaka. Zunaj hodi ob peronu znan rudar iz Hrastnika. In sta se zmenila, da sta oba namenjena domov v Hrastnik. »Samo, da vlak pride!«

Vlak privozi. Da ne zaostane v Zidanem mostu, je gospod v vlaku še prej, preden se je dobro ustavil. Rudar ž njim. Pa sta sedla, dovolj prostora je bilo, in se menila, da se ne splaša iz Zidanega mosta hoditi peš v Hrastnik, ko pa je vlak takoj tam. Med tem je vlak že dirjal proti Hrastniku.

»Sedaj ne bom ostal notri!« Pa je vseeno ostal. Vlak je lepo dirjal in pustil za seboj Hrastnik in Trbovlje in vse postaje, ker je bil brzovlak. Tako se je gospod ponoči zopet pripeljal tja, odkoder je zvečer odpotoval — v Ljubljano. Pa še kazen je moral plačati, ker ni imel karte do Ljubljane.

In sta z rudarjem tretjič stopila v vlak. V brzovlak, ki vozi iz Ljubljane polnoči. Takrat sta namenoma šla v brzovlak, ker obstoji tudi v Trbovljah. Iz Trbovelj pa peš v dveh ne bo preveč dolga do Hrastnika. Ker pa gre v tretje rado, v Trbovljah pa vlak stoji le eno minuto in ker se ta preklonjena vrata tako nerada odpirajo, je brzovlak prej odšel iz Trbovelj, preden sta se oba popotnika iztovorila. Pa sta tako srečno prišla zopet v Zidani most ob 1 ponoči, odkoder sta naposled vendarle morala peš v Hrastnik.

Kopališče na Savi

Ježica, 15. aprila.

Na Ježici se je danes vršil komisionelni ogled za zgraditev novega kopališča na Savi po mestni občini ljubljanski. Zastopniki mestne občine ljubljanske in zastopniki tukajšnjega županstva ter prizadeeli posestniki so si ogledali teren in določili več mest, kje naj bi se kopališče zgradilo. Natanko se ta prostor še ni mogel določiti radi neuvidečnosti in pretiranih cen, ki jih posestniki stavljajo za odkup. Po načrtih mestne občine bi bilo kopališče 300 m od sedanjega savskega železniškega mostu proti Tomačevemu. Paviljon bi se zgradil nekako 100 m od glavnega toka, kjer je teren nekoliko višji ter ni v nevarnosti radi poplavi. V paviljonu bi bili prostori za okrog 500 ljudi, dalje kabine, prha in bufet. Dohod bi bil z Dunajske ceste od Aleša. Od paviljona proti Savi bi se napravile tri poti. Vmes bi se prod čistil grmičevja in bi tako tvoril, nasut z mivko, solnčališče. O stvari bo odločal magistratni gremij.

O. Werenbarren:

Lučka na oknu

»Pustila bom lučko na oknu, Emil, dokler se ne vrneš.«

»Nikar, mati, morda me dolgo ne bo,« odvrne mladi človek in nekam neodločno stoji pred vrati.

»Ulica je temna, pa kaj je to — ena sveča! Padel bi. Torej vedi: lučka bo gorela na oknu, dokler se ne vrneš.«

Je to močna, zdrava žena s škotskih planin. Takoj po razgovoru s sinom je marljivo likala snežno belo perilo in ga zlagala v veliko košaro kraj sebe. V sobi je še četvero manjših otrok, ki niso za posel. Emil pa nosi že osemnajst let; lep in vesel dečko je to.

»Samo da je malo bolj resen in da se more umiriti na eno mesto!«

Tako je čestokrat vzdihnila mati. Toda on se ni menil za vzdihne svoje skrbne matere, marveč se je dan za dneh klatil s tovariši po obali in čakal na ladje ali metal kamenje v vodo in gnal psa po nje.

»Pa to ni nič zlega,« se je tešila mati. Toda na večer se je njeno razpoloženje spremenilo: z nemirnim srcem je vedno čakala, kdaj se bo vrnil; zakaj neprestano se je bala, da se bo po zgledu svojih plemiških tovarišev vdal čezmerni pijaci.

Ali ko je ta večer videla Emila s smehom na licu, ko je stal pred vrati, ji je splahnila skrb s srca in sama sebe je tolažila: »Nekoga dne bo prav gotovo spoznal svojo dolžnost — in v pomoč mi bo tedaj pri odgoji teh-le malih...«

In ko je tako mislila, je pridno likala perilo prav v pozno noč; potem pa skrbno prižge svečo na oknu, da razsvetli sinu temno pot na povratku. Toda sveča je izgorela in ugasnila. Emila pa ni bilo od nikoder...

Emil Cameron — to je njegovo celo ime — je izginil in nihče ni vedel, kam.

Pretirno se mu je zdelo življenje doma, motilo ga je skrbno materino oko. In tako se je odločil zapustiti rodni krov in iti v široki svet. Ali nikakor ni mogel izbristati z glave besed, katere so se mu brez nehanja vračale kot živi opomin: »Pustila bom lučko na oknu, Emil, dokler se ne vrneš...«

Smela nada, da se bo dokopal do bogastva in da bo materi in bratom v pomoč, vstajala je pred njim z nepremagljivo močjo; ali na koncu pa je vendarle prevladovala sebična želja, da se izmakne materinemu očesu — in to je bil glavni povod njegovemu begu.

Drugo jutro stopi Emil v službo na ladji kot mornar in začne nevezano, toda pusto mornarsko življenje.

Ugajalo mu je to življenje. Mnogokrat pa, kadar se je burja razljudila in je skozi njo videl luč na svetilniku, mu je splaval spomin na ono lučko na domačem oknu in jasno je slišal glas materin: »Pustila bom lučko na oknu, dokler se ne vrneš...« Pa zopet je sred burnega veselja čul njen glas, ko je pretresljivo prepevala narodne pesmi ali pobožne slavospeve — to pa ga ni nič vabilo domov.

Cas je mineval, pa je tudi ta klic vesti prevpil. V onem času ni bilo treznega mornarja: mlado in staro je pilo. Tudi Emil. Obraz mu je upadel, glas mu je postal globok in hrupav. V grobega človeka se je premenil; ali vendarle je bil dober mornar. Leto so šla in Emil se je vpel v mornarskega poročnika na krasni ladji »Gamemnon«. Morje se mu je bolj omililo nego kopno in je iztrgalo iz njegove duše še to malo misli, ki jih je imel na mater.

Mnogo prijateljev si je nabral: moških, ki so dobro čuli evenk dukatov v njegovem žepu; pa tudi žensk, ki niso najmanj zardele, ko so prejemale darove razuzdanih mornar-

jev. Emil ni bil skop: čisto je nagradil berača; ali ko se je sestal z drugo ladjo, bolj siromašno od njegove, je bolj sipal denar kot vsi tovariši.

Utonilo je pet, deset, petnajst, dvajset let. Emil Cameron jih je štel že skoro štiri-deset. Bil je krepak človek, ki je pil žganje kakor vodo; na Boga se je spomnil le takrat, ko je izustil kako grdo božjo kletvo: in to je bilo — če je po dolgem burnem potovanju zaman iskal luč s svetilnika.

Tako je neki dan njegova ladja, ko so jo morski vali premetovali in jo je burja tirala v pečine, končno našla smer proti luki; in zmučeni mornarji so se radovali, da drugi večer bodo že na kopnem. Tudi Emilu Cameronu je bilo to milo in je zadovoljen stal na krovu in v daljo so mu odromale oči, proti svetilniku. Bil je to usoden čas čakanja... O polnoči zagleda straža na ladji, kako se iz notranjščine vijejo žolti plameni kakor strašni jeziki. Ogenj se je užgal od iskre, ki je padla s krova.

»Ogenj, ogenj!« plane krik od vseh strani. Nastane strašna panika. Takoj je bilo jasno, da je ni rešitve razen v čolnih. Čolni so bili brž polni. Tu je starec tresoč roko prožil proti svetilniku in vikal: »O da bi le enkrat še videl svojo dečo!« Tu je mlad potnik z nevesto, tam mati z otročičem v naročju; vsi kleče v tej gneči na krovu in molijo. A neka siročica, ki se je vračala k svojem delu, z grozo v očeh gleda ta strašni prizor.

Kapitan ladje je pokazal svojo junaško smelost, kakršna se običajno vidi v podobnih slučajih pri vseh pravih mornarjih. Kakor junak je delil povsem mirno ukaze za rešitev ljudi, sebe pa je pozabil in se je odločil potopiti se z ladjo.

Tudi mornarji so uprav junaško zbrali vse svoje moči, da bi potnike rešili, a med njimi se je zlasti odlikoval Emil Cameron. V strmenju nad tem mrkliv človekom je čutil

vsak potnik globoko hvaležnost. Končno so vsi čolni odplovili po črnem nočnem morju, a na ladji je ostal le kapetan Oaks s svojim prvim častnikom Emilom Cameronom. V njuni bližini so že lizali rdeči plameni.

»Brž bo vsega konec, kapetan!«

»Da, Emil. Daj mi roko! Dolgo sva skupaj brodira po morju, a zdaj nama je sojeno, da skupno umreva. Naj nama bo Bog milostljiv!«

»Se vedno se lahko rešiva. Ne zgubljava nade, kapetan!«

»Nikakor! Mene ne čakajo niti žena niti deca. Umreti hočem s svojo ladjo!«

To so bile poslednje kapetanove besede. Strašen šum vode, ki je navalila, prekinil ga je sredi besed. Zavladala je strašna tišina in tema. Ladja je tonila...

Emil je gledal rdečo svetlobo na svetilniku in čutil je, da leži na nekem pesku. Previdnost mu je usmiljeno poklonila življenje; morski vali so ga vrgli na obalo. Na smrt izmučen je ležal dolgo brez pomoči. Končno prepozna v nejasni mesečini znane mu izbokline pečin. Morje ga je vrglo na domačo obalo; in neki človek, ki je slučajno mimo šel, si je tiho pel:

»Tam te, brat, čaka luč...«

Vroč solze so se ulile po mornarjevem licu: prepoznal je stari, dobro znani kraj in v srečo se mu je zbudilo hrepenenje, da bi objel mater, ki mu je nekoč rekla: »Pustila bom na oknu luč, Emil, dokler se ne vrneš...« Dvajset let je od takrat, a že tedaj je imela nad štirideset. Zdaj je gotovo že v grobu. Toda rodna vas mu je pripovedovala o njej.

In tako je vstal ves zmujen in šel na pot skozi temno noč, da najde rodno vas: tja hoče, kjer je bila nekoč hišica njegove matere. Ta ulica je vsa spremenjena, povsod stoje nove hiše; ali na koncu sela vidi Emil plaho lučko sveče, ki je plapolala. In brž naprej! Ne, ni to prevara njegove domišljije. Na oknu rodne hiše zares gori luč... Srce mu močno udarja.

Osebnosti

★ **Duhovske vesti.** Za dekana trebanjske dekanije in za škofijskega duhovnega svenika je bil imenovan Ivan Tomažič, novoimenovani župnik v Trebnjem. — Premješeni so: Ivan Drešar, župni upravitelj na Sv. Planini, za ekspozita na Konjšico; Ciril Jerina, prefekt v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano, za drugega paplana v Moravče, in Franc Markež, kaplan v St. Juriju pod Kumom, za kaplana v Zagorje ob Savi.

Ostale vesti

★ Bratje Slovenci! Stoletni pritisk vam ni vzel slovenskega jezika in značaja. Verujemo, da prinese bodočnost pravico in tolažbo tudi vaši lepi domovini, predstavi vsega slovanstva! — V beli Ljubljani, dne 14. malega travna 1929. — K. Balmont.

★ **Prelat dr. Martin Ehrlich.** V skromnem nekrologu v spomin preč. g. prelata dr. M. Ehrlicha sem v naglici izpustil poglavito njegovo delovanje v Celovcu med Slovenci, vodil je namreč blagopokoj. mil. g. prelata »Slovenski dijaški dom« vsa leta svojega bivanja po povratku iz Jeruzalema. »Slov. dija. dom« je bilo središče slovenskega dijaškega življenja v Celovcu. V njem so se zbirali dijaški vseh šol: gimnazije, realke kakor tudi strokovnih vseh šol. Blagopokojni g. prelata je vodil vse: gospodarstvo in dušno pastirstvo v »Slov. dija. domu«. Dr. R. V.

★ **Umetnostnozgodovinsko društvo** v Ljubljani ima danes, v torek, ob 8 zvečer svoj redni letni občni zbor v zadnji sobi restavracije Slon. Dnevni red običajen. Željena je številna udeležba, ker se bo razpravljalo o letošnjih izletih.

★ **Nesreča delavca v Kranju.** Delavec »Jugosloveske«, 27 letni Ivan Skumavec, je včeraj v dopoldanskih urah kopal kanal po naročilu svoje tvrdke. Pri delu se mu je pripetila težka nesreča. Od nasipa se mu je odlomil težek kos betona in mu padel na glavo ter mu razbil črepijo. Smrtno nevarno ranjenega Skumavca je opoldne prepeljal rešilni avto v bolnišnico, kjer je dobro uro potem, ko so ga tja pripeljali, za težkimi poškodbami umrl.

★ **Vreme 15. aprila ob 8 jutraj: Ljubljana:** barometer 758,8, toplomer min. 6 stopinj, maksimum 15,4. Mirno, oblačno. — **Maribor:** barom. 758, topl. min. 4, maks. 15. Mirno, oblačno. — **Zagreb:** barom. 758,9, topl. min. 7, maks. 16. Burja, oblačno. — **Belgrad:** barom. 759,7, topl. 6, maks. 14. Mirno, lepo. Ponoči je padlo dežja 2 mm. — **Sarajevo:** barom. 760, topl. min. 5, maks. 15. Mirno, malo oblačno. — **Skopje:** bar. 760,1, topl. min. 7, maks. 19. Mirno, malo oblačno. — **Split:** barom. 760,1, topl. min. 11, maks. 18 stopinj Celzija. Mirno, poloblačno.

★ **Tatvina v Čemšeniku.** V Čemšeniku je v petek proti jutru skozi okno vlomil neznan tat v gostilno Franceta Kreže. Odnesele je okoli 500 Din gotovine s škatljico vred, žepno srebrno uro, revolver, zavitek cigar in zavoj cigaretnih papirčkov. Ima šim čevlje, ne kadi pipe in ne čika, ker tovrsten tobak je pustil. Orožništvo pridno išče preprijaznega vasovalca.

★ **Iščejo se dediči.** V Ameriki je umrl neki Mihael Strelec, rojen 24. avgusta 1875. — Njegovi sorodniki naj se javijo izseljenškemu komisariatu v Zagrebu.

★ **Točilec in prodajalec alkoholnih pijač.** Glasom naredbe generalne direkcije davkov v Belgradu se pozivljejo vsi točilec in prodajalec alkoholnih pijač, da napravijo o vseh količinah alkoholnih pijač, zatečenih dne 15. aprila 1929 na zalogi, prijave v treh izvodih in te prijave oddajo pristojnemu oddelku finančne kontrole najdalje do 20. aprila 1929. — Od finančne direkcije v Ljubljani.

★ **Dražba občinskega lova občine Sv. Peter na Medvedovem selu** se vrši dne 16. maja 1929 ob 10 dopoldne v pisarni sreskega poglavarja v Šmarju pri Jelšah. Natančnejši pogoji so med urad. urami teden dni pred dražbo vsakomur na vpogled pri podpisnem sreskem poglavarju.

★ **Binkoštna razstava psov** v Ljubljani obeta postati zelo lepa in bo važen dogodek na polju kinologije. Prejšnje razstave so imele predvsem namen zbuditi zanimanje za vzgojo čistokrvnega psa in nuditi našim domačim kinologom možnost spoznavanja prvovrstnih psov. Pri teh razstavah je občinstvo videlo posamezne res odlične predstavnike raznih pasem, poleg tega pa slišalo iz ust mednarodnih sodnikov popolnoma objektivno kritiko razstavljenih živali. Binkoštna raz-

stava naj pokaže, koliko uspeha so dosegle dosežanje razstave, koliko uspehov so dosegli posamezni v naši Kinološki zvezi včlanjeni klubi s svojim vzgojnim in propagandnim delom. Število lepih, čistokrvnih psov je od leta 1926 pri nas zelo naraslo. Prednjačijo seveda lovski psi, ki stojijo na mednarodni višini in to po zaslugi naših idealnih lovec, ki toliko žrtvujejo za prosep lovstva in kinologije. Ta razstava bo vnovič dokazala uspehe smotrenega delovanja naših lovskih združenj. Sportni psi daleko ne dosežajo lovskih psov, imamo pa sedaj tudi že prav lepo število čistokrvnih in prav lepih sportnih psov. Zato se nekatere tuje pasme pri nas preveč razširile in to v obliki, s katero ne more soglašati kinolog. Mišljeni so tukaj zlasti nemški ovčarji, ki preplavljajo Slovenijo, čeprav je med njimi le malo res lepih exemplarjev. Binkoštna razstava naj zaježi take gotovo nezdružljive pojave, dolžnost občinstva pa je, da bo pri razstavi dobljena navodila vpoštevalo in polagoma odstranilo vse one pse, ki nimajo pravice do naziva čistokrvnih psov. Vsa vprašanja glede razstave naj se naslovijo na Poslovalnico razstavnega odbora v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20, telefon 2779.

★ **Ekскурzije dijakov v ČSR.** Konzulat ČSR opozarja interese, da ministrstvo železnice ČSR z odlokom št. 57.727-III-3-29 z dne 9. marca 1929 priznava dijaškim ekskurzijam inozemskih šol 50 odstotni popust za njih vožnje v Češkoslovaško republiko ali pri tranzitu preko ČSR pri udeležbi najmanj deset dijakov, ako se udeleženci pri kolodvorski blagajni in preglednemu personalu izkažejo z dijaško legitimacijo ali potnim listom, v katerem so vpisani kot dijaki, ter s seznamom udeležencev ekskurzije, potrjenim od uprave šole. Enaki popusti se dovoljujejo tudi profesorjem, ki spremljajo dijaške ekskurzije in to na vsakih deset dijakov enemu voditelju. V kolikor so popusti za dijaške vožnje in tranzite določeni potom direktnih inozemskih tarif, se je ravnati po določilih teh tarif.

★ **Obvestilo ruskih akademikov.** Ker se vkljub našemu svarilu prodaja slike v imenu in v prid ruskih akademikov le nadaljuje, odbor Zveze ruskih akademikov ponovno opozarja, da se ruski akademiki ne bavijo s tem poslom. Odbor vljudno prosi občinstvo, da mu naznani vse take slučaje in s tem pripomore preprečiti nadaljne goljufije in izkoriščanje simpatij slovenske inteligence napram ruskim dijakom. Odbor Z. R. A.

★ **Pri slabem počutju** je naravna »Franz Josef«-grenčica prijeno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. — Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav mlo učinkovanje »Franz-Josef«-vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Še nekaj o požaru v Žerovnici pri Grahovu.** Dodatno nam poročajo: Pogorelo je 10 skednjev in 5 kozolci. Kozolci so pogoreli: Gorniku, Herbljanu in Uleču. Skupaj torej 15 poslopij. Prizadetih je 10 gospodarjev. Vsa škoda je uradno cenjena nad 500.000 Din. Nekateri so posebno prizadeti, ker niso mogli nič rešiti. Pogoreli se priporočajo usmiljenim srcem! Zneski naj se pošiljajo na župni urad v Grahovem ali na načelnika pomožnega odbora: Ivan Hribar, posestnik v Žerovnici št. 17.

★ **Uradni dan sreskega gremija trgovcev** za člane trgovce iz rogaškega sodnega okraja se vrši v ponedeljek dne 15. aprila t. l. in sicer: od 9. do 12. ure v Rogatu v posebni sobi hotela Sporn in od 14. do 17. ure v Rog. Slatinu v občinski posvetovalnici. Načelstvo.

★ **Zahvala.** Centrala društva upokojenih rudarjev, njih vdov in sirot se g. velikemu županu v Ljubljani najtopeje zahvaljuje v svojem imenu obdarovane podružnice Hrastnik ter v imenu vseh obdarovancev za pomoč staropokojencem iz zbirke za gladujoče v znesku 3000 Din. Naj bi plemeniti, človekoljubni čin našega g. velikega župana našel še druga plemenita, sočutna srca, kajti beda rudarskih starčkov in njih vdov je strašna. — Centrala. Rimske toplice, 11. aprila 1929. Predsednik Jak Kandolf; vodja Drago Korošec; tajnik Janez Podpečan.

★ **Lažni škof pred sodiščem.** Te dni se je v Kikindi v Banatu vsilila sodna obravnava proti nekemu Ivanu Stemmerju, ki se je svojčas v okolici Nove Kaniže izdajal za rimo-katoliškega škofa, krščeval otroke in osleparil več oseb. Obravnava je bila preložena, ker so opazili na obtoženo znake duševne zmedenosti in so ga poslali v belgrajsko umobolnico na opazovanje.

★ **Štiriletni deček si odsekalo roko.** V Harkanovcih pri Osijeku se je igral štiriletni Jurček Podgorača s sekirjo in si odsekalo desno roko. Otrok se je onesvestil in njegov ded tudi, ko je videl, kaj se je zgodilo. Ko sta prišla zopet k zavesti, je Jurček navno rek: »Glej, dedek, sedaj pa nimam več ročice!« Dečka so z vlakom prepeljali v zagrebško bolnico.

★ **Poštni avtomobil zavozil v prepad.** Te dni se je pripetila blizu železniške postaje Rama v mostarskem okraju težka avtomobilska nesreča. Poštni avtomobil, ki vozi iz Prozora proti Rani, je zadel v kup kamenja, pokritega s snegom. Šofer je pri tem izgubil oblast nad krmilom in je avtomobil zdrknil v precej globok obcestni prepad ter se razbil. Smrtnih žrtv ni bilo, štirje potniki so težje ranjeni.

★ **Nove šmarnice sv. Terezije** deteta Jezusa in presv. Obličja ali Mala Cvetka Marijina. Spisal dr. Miroslav Brumat. Cena vezani knjigi 45 Din. Berilo je zelo zanimivo in koristno ob današnjih življenjskih zablodah. Knjiga je zelo obširna; obsega nad 400 strani in je berilo vsakega dne razdeljeno na 4 dele in sicer tako, da se eden ali dva dela lahko izpustita in dnevno premišljevanje izdatno okrajša.

★ **S. Marija Marta Chambon** — lepa knjizica (po 10 Din) je pred dobrim mesecem izšla v uršulinskem samostanu v Ljubljani. Te dni so izdale uršulinske listke (po 20 para), ki so posnetki knjižnice in vsebujejo tudi rožni venec sv. ran. — Dobivajo se na samostanski porti. Po pošti se pošiljajo le v večjem številu, najmanj 50 listkov skupaj. — Knjižico in listke zelo tople priporočamo.

★ **Nova založba v Ljubljani** (Kongresni trg) r. z. o. z. Založništvo za izbrane slovenske knjige, knjigarna za vse domače in tuje knjige, trgovina s pisarniški in šolskimi potrebščinami, ima v zalogi tudi potrebščine za tehnične pisarne (samoprodaja za Primulin — svetlokopirni papir) in vsakovrstna primerna darila za najrazličnejše prilike.

„Mi se mnogo izprehajamo,“

pravi mlada gospa Mica. „Časa imamo dosti, pa tudi gospodinjstvo me preveč ne utruja, ker peremo tako, da vzamemo RADION, ki pere sam.“

RADION
pere sam!

Varuje perilo!

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo bosta opravljali: Piccolijeva lekarna na Dunajski cesti in Bakartičeva lekarna na Sv. Jakoba trgu.

Rop sredi Ljubljane

Pri belem dnevu poskusil rop in bil prijat

Ljubljana, 15. aprila.

V Ljubljani napredujemo, če ne drugje, pa vsaj v kriminalistiki. Včeraj popoldne se je pripetil v Ljubljani, na eni najbolj prometnih ulic in v času, ko je največ ljudi na cesti, drzen poskus ropa prav po ameriškem vzoru. Dogodek je izzval v Ljubljani seveda velikanski halo in je včeraj popoldne in zvečer govorilo vse o roparju, ki je na tako enostaven, neposreden način hotel priti do denarja. Nekaj minut po dveh, ko so trgovski uslužbeni po mestu še odpirali lokale in ko je bilo v Prešernovi ulici najbolj živahno, je stopil v Čudnovo trgovino krepak, postaven možakar, nesramnega in divjega obraza. Krepko je zaloputnil vrata za seboj in kar brez pozdrava stopil k blagajni in — odprl blagajniški predel. V trgovini sta bila tedaj le dve uslužbenki, gospa Draga Fritscheva in gđ. Stana Fajdigova.

Za obe se ropar ni mnogo zmenil. Z navidezno največjim mirom je pričel stikati po predalu in jemati ven denar ter si ga tlačiti v žep.

Obe uslužbenki nista oklevali niti za hip. V trenutku sta bili obe zunaj. Prva je stekla po stražnika, druga pa je poklicala Čudnovega urarja g. Franca Bazla, ki je delal v delavnici tik v trgovino: »Nekdo krade denar iz naše blagajne.«

V enem skoku je bil g. Bazel pri blagajni in vzorno vprašal roparja: »Kaj delate tu? Pustite blagajno pri miru! Ropar sam pa je svojo nesramnost še podvojil. Preko rame je odvrnil urarju trdo: »Štiti! Kar mirno in tiho! Če ne...«

Urar pa se neizrečene roparjeve grožnje ni ustrašil. Pograbil je, kar mu je ravno prišlo pod roko in to je bila težka medenasta utež od stenske ure. Ropar pa je že imel pripravljen nož, kot da bi se vsak hip hotel pognati v urarja. Ta je zaklical: »Pustite vse pri miru, če ne dobite to le v glavo!« Prišlo bi že do najgoročnejšega spopada, tedaj pa so se odprla vrata in v trgovino je stopil stražnik Šlemic, ki ga je šla Čudnova uslužbenka klicati.

Ropar se je stražnika za trenutek ustrašil. Spustil je nož na tla in se še sam sesedel. Na mah je bil ves voljan in kazal vso pripravljenost, da se da ukleniti. Ko pa ga je hotel stražnik ukleniti, je postal zopet rabijaten in pričel besno brčati krog sebe. Stražnik in urar sta ga komaj krotila na tleh. Gospa Fritscheva je med tem telefonično poklicala policijo in zahtevala »zeleni voz«, da bo mogel stražnik odpremiti roparja v zapor.

Borbo v trgovini je odzunaj opazovala množica gledalcev, ki pa je k borbi prispevala le z žmahnitimi opazkami.

★ **Lep uspeh!** Pred tednom dni je objavil naš list notico, da je izšla knjiga »Slovensko dekle«. Takoj prvi teden je bilo te Kalanove knjižice prodane nad 250 izvodov, kar je dokaz, da imajo objave v našem listu velik uspeh! Knjiga, ki stane brč. 12 Din, vez. 20 Din, se bo gotovo hitro razširila med našim dekliskim svetom. Njena bogata vsebina in izredno zanimiv, domač slog sta tako prikupljiva, da bo »Slovensko dekle« našlo pot v vsako hišo, kjer bivajo dedeta, ki niso še izgubila smisla za lepo in pravo srečo! Knjiga se dobi v vseh večjih knjigarnah in pri založnici »Sveti voj-ski« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ Za mesec majnik priporoča Jugoslovanska knjigarna cerkvenim zborom: Adamič K. Alma mater. Marijine pesmi za mešani zbor. Part. 30 Din, glas po 5 Din. — Descher-meier Jos. 4 Marijine pesmi za mešani zbor. Part. 15 Din. — Ferjančič Franč. Lavret-tanske litanije M. B. za mešani zbor 6 Din. — Foerster A. 6 Marijinih pesmi za troglasni ženski ali moški zbor z orglami. Part. 16 Din, glas po 6 Din. — Lavretanske litanije M. B. 6 Din. — G r u m A. t. Odpevanja pri lavretan-skih litanijah za mešani zbor: 16 Din. — H l a d -nik I. g. Tri Marijine kantate za mešani zbor (za boljše zборе) 12 Din. Češčena kraljica 15 Marijinih pesmi za mešani zbor: 20 Din. — H o c h r e i t e r E. Immaculata. Marijine pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glas po 4 Din. — K o g o j M. Marijine pesmi raznih skladatelj-jev za mešani zbor. Part. 16 Din, glas po 6 Din. — P r e m r l St. 40 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 40 Din, glas po 5 Din. — P o g a -č-nik I. Lavretanske litanije M. B. za mešani zbor 6 Din. — S a t t n e r p. H. Planike II. zv. za mešani zbor. Part. 25 Din, glas po 2 Din. — Kraljica miru. 3 Marijine pesmi za meš. zbor, 20 Din.

★ **Zalostjo ugotavljamo** sedaj spomladi, koliko lepih cvetic in dragih sobnih rastlin nam je uničila ali poškodovala pretekla huda zima. Toda marsikatero ljubljanko, ki je na prvi pogled že zapisana smrti, bi sedaj še lahko oteli in je na novo poživili, ako dobimo o pravem času dober nasvet. Zato vsem, ki hočejo tudi letos okrasiti s cveticami okna in dom, prav tople pri-poročamo »Naše prijateljice«, krasno knjigo o sobnih rastlinah, ki nam jo je izpod peresa inž. Cirila Jegliča dala za letošnjo pomlad Mohor-jeva družba. Ta živahno pisana in bogato ilu-strirana knjiga bo lahko premnogim sobnim vr-tnarjem pomagala iz zadrege in je tudi njena cena izredno nizka. Dobi se pri založbi Mohor-jeve družbe v Celju in v vseh knjigarnah.

★ **SPREHOD V PARKU** ni nikoli prijeten, če ste prej imeli težkega dela ali če Vas še čaka. Ako jemljete za pranje perila. SCHICHT-ov »RADION«, bo pranje za Vas zabava.

★ **VSE PAPIRNIŠKE in tehnične potreb-ščine** priporoča M. TIČAR, Ljubljana.

★ **ČASTITI DUHOVŠČINI se priporoča** šamizete, pralni in katkušasti ovratniki. Na željo se pošlje tudi po pošti. Jožica Ašič, Ljubljana, Poljanska cesta 35.

Darujte v radijski fond za slepce!

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem, dajmo jim mesto tega okusni prašek

JEMALT

ki se jemlje s slastjo tudi poleti.

Potrka na vrata in drhteč čaka. Sliši korake in na pragu se pokaže starica s sivimi lasmi. Emil na mah spozna svojo mater.

»Kdo je?« vpraša ona.

»Uboji mornar, brodolomec, išče prenočišča...«

»Samo pridite in ogrejte se, hladna je noč. Gotovo vas je zvala lučka na oknu. Gori že dvajset let. Imela sem nekoč sina. Zapustil me je in zanj gori ta sveča. Zdi se mi, da mi ga ona morda privedi nazaj. Često sem stradal, samo da mi ona ne ugasne. Moji otroci so vsi pomrli, ali ne verujem, da bi bil tudi Emil mrtev; in zato prižgem vsak večer lučko na oknu in tako bom delala, dokler se mi ne vrne...«

Otrdeli mornar se zruši na kolena in pre-srečna mati spozna sina, ki se ji je vrnil. Od takrat je ni zapustil nikdar. Boljšega sina, boljšega človeka ni imel celi oni okraj — od Emila. In če greste v to vas na morsk obali, vam bodo pokazali vaščani ono okence, kjer je mati v trdni veri čakala svojega sina, da se vrne, in polnih dvajset let je prižigala svečo na njem. Toda pokazali vam bodo tudi ono krasno hišo, v kateri starica zdaj biva pri svojem oženjenem sinu. Postal je kapitan velikega parobroda. Vsak dan ga blagoslovlja v presrečnem materinskem srcu, ker vrnila sta ji njena velika vera in ljubezen...
Prevedel L. G.—č.

Želodčna lenivost in neurejenost prebave

Neki poznani dunajski zdravnik piše v svojem delu: za dobro prebavo in občo zdravstveno stanje je zrna kava najboljša brez pridatka

Julio Meinl, uvoz kave

Ustanovljeno leta 1862.

nem magistratu (soba št. 40) najkasneje do dne 23. aprila svoje biko, katero nameravajo uporabljati za plemenitev tujih krav in telic. Pismina naznanila, ki morajo biti kolkovana s 5 Din, naj obsegajo ime, priimek in bivališče bičovega lastnika, popis in pasmo živali ter napoved, ali je bil bik že licenciran (datum in številka izdane dopustnice). Vse te prijavitelne biko bo 3. ali 4. maja pregledala od oblastnega komisarja potrjena licencovalna komisija, ki bo lastnikom najboljših pripoznanih bikov razdelila po možnosti primerne nagrade.

© URE za birmo. F. Čuden, Prešernova 1.

Maribor

□ **Smrtna kosa.** Umrli so: Sluga Ivan, posestnik, 70 let. Pogreb danes na hočem pokopališču. — Rudolf Laščak, zasebni uradnik, 39 let. Pogreb jutri ob 15 iz splošne bolnice na pobreško pokopališče. — Alojzija Kreselj, soproga brivskega mojstra, 47 let. Pogreb danes ob 17. — Mici Pečevnik, hčerka pismonoše, 19 let. Pogreb danes ob pol 17. — Ludovik Rodošek, 6 let. Pogreb danes ob trideset na 17 na pobreškem pokopališču. — Ivana Jurič, služkinja, 30 let. Pogreb danes ob 16. — Jožef Obman, delavec, 60 let. Pogreb danes ob 15. — Ivan Weingerl, pomožni delavec, 36 let. Pogreb jutri ob 16 na mestnem pokopališču v Pobrežju.

□ **Podpore brezposelnim.** V preteklem mesecu je podelila tukajšnja Borza dela sledeče podpore: 110 osebam se je dala redna podpora v znesku 21.969 Din; 19 osebam izredna podpora v znesku 3010 Din. Razen tega se je izplačalo petim osebam 330 Din za vožnjo, 183 osebam pa se je dovolila polovična vožnja v znesku 11.927 dinarjev.

□ **Iz mestnega avtobusnega prometa.** Avtobusni promet na študentski progi se bo v kratkem uredil v tem zmislu, da bo omenjeni avtobus vozil samo do Glavnega trga. Potniki, ki nadaljujejo vožnjo v smeri proti kolodvoru, dobijo prestopne listke. S tem se bo realiziralo načelo tako zvanega nihalnega prometa (Pendelverkehr). Proga št. 5 (Lajtersperg—Nova vas) pa se bo reducirala. Pač na bo avtobus, ki vozi na progi glavni kolodvor—vojašnica kralja Petra na eni strani nadaljeval vožnjo proti Lajterspergu, od druge dosežanje zaključne postaje pa bo krenil naprej v Novo vas. S tem se bo v znatni meri izvršilo poenostavljenje v mestnem avtobusnem prometu.

□ **Z delovnega trga.** Delo dobi pri tukajšnji Borzi dela: 30 hlapcev, 16 viničarjev, 12 majarjev, 2 kleparja, 1 čevljar, 1 krojač, 50 kamnosekov, 20 godalnih delavcev, 3 zidarji, 1 lakirnik, 2 slaščičarja, 2 zagarja, 2 delavca za opekarno, več vajencev (slikarske, čevlarske, natakarske, sodarske, kotlarske, tapetniške obrti in trgovske stroke), 20 kmečkih dekel, 1 viničarka, 10 kuharic, 13 služkinj, 2 sobarici, 1 hoteliska sobarica, 1 šivilja, 1 podnatakarka, 1 tekačica, 8 kuharic, 2 vzgojiteljici, 2 otroški vrtnarici, 1 pletilka, 1 boljša gospodinja, 1 prodajalka, 2 šiviljski vajenici. — Iskalo pa je delo v času od 7. do 13. aprila 179 oseb; prostih službenih mest je bilo 101, delo je dobilo 72 oseb, odpotovalo 33, odpadlo pa 48.

□ **Proslava desetletnice Glasbene Matice.** Dne 8. in 9. maja obhaja Glasbena Matica v Mariboru proslavo desetletnice svojega plodnega kulturnega dela. Slavnost odpravi koncert matične šole. Dne 9. maja ob 10 dopoldne slavnostno zborovanje; pri tej priliki se izročijo častne diplome najbolj zaslužnim možem in se razvije prapor pevskega zbora. Osnutek zanj je napravila strokovna učiteljica gdna Marija Romanova, izdeluje ga pa umetniški atelje ge. Ašičeve. Praporu bo kumovala gospa Zora dr. Ravnikova, soproga prvega predsednika Glasbene Matice. Slavnosti zaključijo velik koncert pevskega zbora Glasbene Matice.

□ **O veličastnem sprejemu nemških avtomobilistov v Mariboru** je prinesel izbrpno poročilo »Slovenski list«.

□ **Belgrajski trgovski akademiki** prispejo na svojem potovanju v Avstrijo in Češkoslovaško 2. maja v Maribor. Ob tej priliki se bo vršil na kolodvoru slovesen sprejem; tudi priredijo dijak tukajšnje trgovske akademije dragim gostom na čast svečano akademijo z izbranim in pestrim sporedom. O tem bomo še poročali.

□ **Zrebanje loterije Prosvetne zveze v Mariboru** se je vršilo v nedeljo dopoldne v dvorani Združene gospodarske banke ob velikem zanimanju Mariborčanov. Prvih pet dobitkov so zadele sledeče številke: 18.847 (radio), 5742 (vožnja v Prago), 15.932 (blago za moško obleko), 15.011 (blago za žensko obleko), 648 (20 m blaga).

□ **Iz tukajšnjega francoskega krožka.** V soboto zvečer je predaval v študijski knjižnici lektor francoskega jezika na ljubljanski univerzi g. Marc Vey o francoskem dijaškem življenju. V simpatičnih izjavah je najprej v lapidarni obliki prikazal ustroj francoskega šolstva, posebno vseučilišnega; posebno živahni so bili vpletljaji o nekaterih zabavnih anekdotah iz francoskega dijaškega življenja. Ob zaključku je sledil prikaz gmotnih družbenih in družabnih razmer, v katerih ždi in bdi francosko dijaštvo. Tudi so ugajale lepe skiptične slike, prikazujoče glavne kulturne zavode ter druge monumentalne stavbe, ki so francoski prestolici v kras. Predavatelj je žel za svoja izredno inst. aktivna in živahna izvajanja priznanje vseh navzočih prijateljev francoskega jezika in francoske kulture. Sobotni večer je bil hkrati prigrada manifestacija za francosko-jugoslovansko kulturno zblizanje.

□ **Okoli 1800 vojaških novincev** je odpotovalo v nedeljo zvečer iz Maribora na vojaško službovanje k posameznim vojaškim enotam širom države. Na kolodvoru je bilo videti tudi veliko sorodnikov odhajajočih vojaških obveznikov. Slovo iz Maribora je bilo zelo prisrčno. Fantje so bili tudi to pot korajžni in dobre volje. Toda ne divji in robati kakor prejšnja leta.

□ **Povožil jo je.** Na Glavnem trgu je neznan kolesar povozil večerj dopoldne 54 letno zasebnico Elizabeto Andrašič iz Jezdarske ulice. Revica se je zrušila na tla in dobila pri padcu težke poškodbe na kolku. Tukajšnji rešilni oddelek ji je nudil prvo pomoč. Kolesar pa jo je v dvem tempu odkolesaril.

□ **Ob pamet.** V večerni uri je prišla 24 letna Matilda M. v tukajšnjo stolno cerkev; zakrivila je večkrat z rokami in pričela vpiti. Spravilo so jo iz cerkve. Ker je tudi še potem kazala znake blaznosti, so jo spravili v stražnico. Revico so zaenkrat izročili staršem v oskrbo.

□ **Usodepolni ponočni srečanja.** Ključavničar Vid Z. jo je ob eni ponoči mahal po Mesarski ulici. Domov je bil namenjen. Kakor iz zemlje je zrastle pred njim neznanec. V naslednjem trenutku je začutil močan udarec v nos in obraz ter se sesedel. — 28 letni Anton S. je tudi imel smolo. Prišel mu je nasprotni neznanec, v čigar desnici je zalesketala noževa ostrina. Dobil je več bodljajev v laket leve roke in des-

no stran trebuha. O obeh neprijetnih ponočnih srečanjih je bila obveščena policija.

□ **Poskus samoumora.** Večera popoldne se je zastrupil 37 letni Ivan R. uslužben v Gospodski ulici 3, z lizolom. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico, kjer so mu zdravniki nudili prvo pomoč.

□ **Dva vojaška konja** je povozil v nočni uri na Tržaški cesti neznan avtomobilist, ki je pridrl iz tezenske smeri. Večerašnje poročilo v »Slovenskem listu« moramo v toliko dopolniti, da je eden od obeh konjev na licu mesta poginil, drugega so pa morali ustreliti. Za brezobzirnim avtomobilistom se vršijo poizvedbe.

Celje

□ **»Romeo in Julija«** ter **»Janko in Metka«** na celjskem odru. Opozarjamo še enkrat na edino letošnjo otroško predstavo, ki se vrši v sredo 17. apr. ob 4. uri popoldne, priljubljeno igrice »Janko in Metka«. Zvečer istega dne pa se vprižori umetniško najbolj reprezentativno delo te sezone Šekspirjeva divna tragedija ljubezni »Romeo in Julija«. Hitite za nakupom vstopnic!

□ **Podružnica Jugoslovanske Matice v Celju** ima dne 20. t. m. ob 7. uri zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma svoj redni letni občni zbor. V slučaju nesklepnosti, se vrši isti ob vsaki udeležbi eno uro kasneje. Prijatelji Jugoslovanske Matice in naših bratov onstran, udeležite se tega občnega zbora polnoštevilno!

□ **Dve klasični drami** bomo imeli Celjani priliko uživati ta teden. Prvo Shakespearovo »Romeo in Julija« vprižorijo jutri večer v mestnem gledališču Mariborčani, drugo igravo v nedeljo popoldne diletanti celjske Krekove mladine, ko vprižorijo Schillerjevo »Kovarstvo in ljubezen«. Eno kot drugo delo je vredno našega spoštovanja in občudovanja in interesantno bo vzporediti hojenje in stvarjanje poklicnih igravcev ter idealni trud in požitvalnost v Celju že renomiranih diletantov Krekove mladine. Mariborsko gledališče vprižori poleg tega jutri popoldne otroško igrice »Janko in Metka«.

□ **Poroka celjskega rojaka v Zagrebu.** V nedeljo dne 14. aprila 1929 zjutraj se je v Zagrebu poročil celjski rojak in brat znanega celjskega novinarja g. Stanko Petrič, knjigovodja trdke Drach d. d., z gđc. Ivko Catoričevo iz Zagreba.

□ **Viencencijska konferenca** ima mesto jutri svojo sejo že danes ob 8 zvečer v Opatici.

□ **Obrtni dom v Celju.** Agilno sloven. obrtno društvo je te dni kupilo od »Zlatarke« veliko hišo na oglu Vodnikove in Gledališke ulice, ki je stala zadnje čase radi opustitve obrata prazna. Društvo bo to hišo adaptiralo v »Obrtni dom«.

□ **Uradne ure ob sobotah na magistratu.** Občinski svet je sklenil, da bodo ob sobotah odsele veljale na magistratu sledeče uradne ure: v poletnem času od pol 8 do pol 14, v zimskem času pa od 8 do 14. Od 16 do 18 bo na magistratu samo dežurni uradnik.

□ **Osebnne spremembe na magistratu.** Stalno je upokojen magistratni uradnik Rudolf Božič, ker je glasom zdravniškega mnenja stalno nesposoben za delo. Magistratni uradnik Janko Wagner je pomaknjen v 2. skupino. — Svet. Fr. Kalanu se dovoli bolniški dopust do 1. junija t. l. — Magistratna uradnica Vanda Zupanova bo prejela zvišano plačo.

Semena

vseh vrst — zajamčeno najboljšo kakovost — priporoča
ANTON FAZARINC, CELJE

Dopisi

Kamnik

V četrtek, 11. aprila, je bila seja občinskega odbora, na kateri je zapisel vse imenovane člane g. sreski poglavar dr. Ogrin. Po zapiseh je v daljšem nagovoru omenil gospodarske naloge, ki čakajo novi odbor in poudaril važnost dogodka dne 6. januarja 1929, ki naj blagodejno vpliva na delo novega odbora. G. župan se je zahvalil g. glavarju za nagovor in pozval odbornike na skupno delo novega odbora v korist občine. — Pri zapiseh je nastal zanimiv incident, ko je izjavil občinski odbornik S., da ne priše pred križem, ker je brez konfesije. — Župan je nato poročal, da je proračun odobren, dalje o premetitvi smodnišnice, o cesti v Pavlovce in v Luče. — Bilanca Mestne hranilnice je bila odobrena. Reševale so se še razne gospodarske stvari v lepi in stvarni debati, nakar je bila seja prekinjena, ker ni bilo mogoče rešiti vseh točk dnevnega reda.

Moste pri Ljubljani

Prisega občinskega odbora

V nedeljo je prišel na sejo občinskega odbora okrajni glavar g. dvorni svetnik Ferjančič. Sejo je vodil župan, ki je podal besedo g. dvornemu svetniku, ki je izjavil približno:

Deset let se je skušalo na parlamentaren način urediti razmere v državi, a s kakim uspehom, je znano. Ker so pa razmere postajale vedno neznosnejše in gospodarske nepravilke vedno težje, je kralj z ukinitvijo ustave ustvaril nov položaj in odprl nova pota, u se konsolidirajo razmere v državi. Stanje, kakršno je sedaj, je pač prehodno stanje, ki ne bo predolgo trajalo. Vi niste več izvoljeni člani občinskega odbora in niste prav nič odvisni od volivcev, temveč ste od vlade imenovani zastopniki, da izvršujete po svojem prepričanju in svojih zmognostih velike samoupravne in državne dolžnosti v dobrobit občanov.

Potem je pozval odbornike h prisegi. V nadaljevanju se je bil nad vse važen sklep občinskega odbora, ko se je odobrila pogodba, ki so jo dogovorili zastopniki naše občine in ljubljanske občine glede

odstopa občinske elektrarne

Ljubljanski občini.

Elektrarna obratuje nekako tri leta. Občina je dobivala prej elektriko od kemične tovarne in se prej od vojaškega skladišča. Ta razsvetljava je bila pač skromna in za silo, a ko je naposled pred tremi leti kemična odpovedala tok, je bila občina v mučnem položaju, da bo brez električne razsvetljave ali pa, da se pogodi z mestno elektrarno, oziroma z družbo »Elektro«, ki je takrat na Fužinah zgradila električne naprave.

Toda ponudbe od »Elektre« kakor tudi ljubljanske elektrarne so bile takrat take, da jih občina ni mogla sprejeti, pač pa se je občinski odbor na pogodbu župana odločil za lastno občinsko elektrarno. Tako smo dobili elektrarno tako, kakršna je, bolj v malem obsegu, ker občina ni imela sredstev, da bi bila zgrajena kaj večjega. Toda v treh letih je poraba toka postala večja in novi tovarniški obrati so zahtevali še več toka, katerega pa elektrarna ni mo-

gla dobavljati. Tako je uprava elektrarne morala iskati izhod iz zagate tembolji, ker je imela pozimi nepravilke in obratu, ki v najhujšem času ni postrezala odjemalcem. Stopila je tedaj v razgovor z »Elektro« in zastopniki ljubljanske elektrarne in uspeh pogajanj je bila pogodba, ki je bila odobrena v današnji seji. Po tej pogodbi prevzame ljubljanska občina tekem enega meseca po pravomernosti pogodbe našo elektrarno z vsem omrežjem in prevzame dolg v mestni hranilnici v znesku nad 1.200.000 Din in doplača občini Moste večji znesek. Dalje bo zaračunavala mestna elektrarna tok po sedanji ceni še nadaljnjih deset let. Potem se mestna občina zaveže napeljati tekem treh mesecev električni tok v posavske vasi Oberje, Smartno in Hrašče na lastne stroške. Tudi ulično razsvetljavo, kakor je danes v občini Moste, oskrbuje mestna elektrarna brezplačno. So pa še nekatera druga določila, ki so pa manjšega pomena, a naša občina se zaveže v glavnem, da ne bo pripustila nobenega drugega daljnovoda na ozemlje občine. Sicer je »Elektro« v zadnji ponudbi skrajno popustila, a teh ugodnosti kot Ljubljana ni mogla nuditi in zato se ni moglo več resno razgovarjati. Pogodba z ljubljansko občino je za našo občino koristna in precejšnja razbremenitev, a tudi za Ljubljano so gotovo velike koristi, ki se bodo pa pokazale šele v bodočnosti.

Odbor je po daljši debati, kjer sta zastopnika podobčine Smartno skušala doseči iste ugodnosti za odjemalce toka kakor jih bodo imeli v območju sedanje elektrarne še nekaj let, skoro enodušno odobril pogodbi, nasprotno je glasoval samo eden, ki bi pa bil gotovo v zadregi, ako bi bil vprašan po stvarnih razlogih. Tako je zadeva naše elektrarne zaenkrat končana, ker veliki župan in oblastni komisar gotovo ne bosta nasprotovala pogodbi.

Res je, da je bilo v treh letih treba prebroditi mnogo težav in bilo je ostre kritike, kakor je tudi res, da, ako ne bi bili imeli podjetnega župana in odbora, bi tudi sedanje pogodbe ne bilo in naši občani še nadaljnjih deset let ne imeli cenejše luči, kakor jo bodo imeli sosedje.

Kranj

V duševni zmedenosti ali iz zlobe razbil šipe. V nedeljo je bilo po deseti masi vse živo na trgu. Dva radio-aparata sta bila postavljena na okna in ob radio-glasbi se je po trgu razvila živahna promenada. Ker je bil krasen dopoldan, se je na trgu zbralo vse, staro in mlado. Naenkrat pa je zmotil to veselo razpoloženje ropot razbitega stekla. Vse je drlo v smeri, od koder se je začelo polkanje šip in ko so ljudje prišli na mesto, je sreduje star možki (kakor baje pravijo) doma iz Vokla, že skoraj dokončan svoje delo. V Savnikovi trgovini je z malim količkom v roki razbil štiri velika izložbena okna in v vsakem oknu zapored zmešal blago in predmete, ki so bili v njem razstavljeni. Oblastli so storilca prijele in ga zaprle na siražnici. Pri zaslišanju je na vprašanje, zakaj je razbil okna, odgovoril: Ker se je lani moj brat obesil. Nekateri pravijo, da se je na to svoje dejanje že par dni prej pripravil, natančnejša preiskava pa bo dognala, iz kakih vzrokov je bilo izvršeno dejanje.

Pedivjanost. V noči od sobote na nedeljo so trije fantje iz bližnje okolice v »Grabnu« napadli Antona Bradaske, ključavničarja pri Majdiču. Ko se je ponoči vračal domov, je bil sredi klanca napaden in eden od trojice ga je štirikrat zabodel z nožem. Rana, ki jo je dobil v prsa je težkega značaja. Napadeni se je kmalu zgrudil in obeležal nezvesten v mlaki krvi. V takem stanju ga je našel Fr. Zupan, ki je poklical ljudi, da so ranjenega prenesli na njegov dom. Poklica'i so tudi takoj zdravnika dr. Bežka, ki je Bradaske nudil prvo pomoč. Bradaske se nahaja sedaj v domači oskrbi. Napadalec so že prijele in čaka sedaj zasluženega plačila.

Hrastnik

Našo vest o prodaji hiše g. Kumarjeve praviljnost v toliko, da je isto kupila Trboveljska premogokopna družba, kakor nastani enega svojega nastavljenca, in ne g. Iv. Kamplet.

Novo mesto

V mesecu marcu je bilo rojenih v Novem mestu 5 novomeščanov in v ženski bolnici 10 tujih. Umrli sta Marjeta Pungčar, mestna uboga v starosti 87 let vdova Jožeta Stopar. V ženski bolnici pa sta umrli Marija Jakše, kočarjeva žena in ciganka Terezija Brajdič.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20. uri.

Torek, 16. aprila: ZAPRTO.
Sreda, 17. aprila: PRAVKAR IZSLO. Red B.
Četrtek, 18. aprila: Zaprto.
Petek, 19. aprila: DANTONOVA SMRT. Red C.
Sobota, 20. aprila: KROG S KREDO. Gostuje gospa Vika Podgorska, prvakinja zagrebske drame. Izven abonma.

Nedelja, 21. aprila: DANTONOVA SMRT. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 30. uri.

Torek, 16. aprila: SALOME. PRED VRATMI VEC-NOSTI. Red C.
Sreda, 17. aprila: GROF LUKSEMBURSKI. Gostuje g. Iličič. Red A.
Četrtek, 18. aprila: CAROBNA PISCAL. Red D.
Petek, 19. aprila: Zaprto.
Sobota, 20. aprila: PRI TREH MLADENKAH. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 21. aprila: BAJADERA, opera. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Abonente reda C opozarjamo, da imajo za svoj abonma operno predstavo v torek, dne 16. t. m. Vprižori se Straussova opera »Salome« in Sybellusov balet »Pred vratmi večnosti«.

Mariborsko gledališče

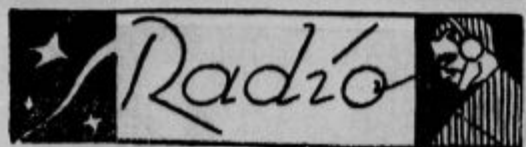
Torek, 16. aprila: Ob 20: CHARLEJEVA TETA. Ab. B. Kuponi. Gostovanje g. Daneša.
Sreda, 17. aprila: Zaprto.
Četrtek, 18. aprila ob 20. uri. »GROF LUKSEMBURSKI«. Ab. C. Kuponi.
Petek, 19. aprila ob 15. uri: JANKO IN METKA. Otroška predstava.

Gostovanje ge. Podgorske in g. Nučiča v mar. gledališču. V kratkem gostuje prvakinja zagrebske drame, ga. Vika Podgorska in ustanovitelj mariborskega gledališča g. Hinko Nučič v Bernsteinovem »TATU«. Oba umetnika gostujeta topot prvič po svojem odhodu iz Maribora pred osmimi leti.

Solska predstava na mariborskem gledališču. Ker je bila solska predstava »Janko in Metka« zadnji petek popolnoma razprodana in so mnogi otroci morali oditi se ta predstava ponovi tudi ta petek, 19. aprila ob 3 popoldne. Cena 2 do 7 Din.

CELJSKO GLEDALIŠČE.

Sreda, 17. aprila ob 16: JANKO IN METKA. Otroška predstava. — Ob 20: ROMEO IN JULIJA. Gostovanje Mariborčanov.

RADIO LJUBLJANA IN TUJSKI PROMET.

Radio-oddajna postaja v Ljubljani prinaša vsako soboto zvečer predavanja ravnatelja Pinterja o Dalmaciji in jadranskih otokih. Kot odziv na ta predavanja je g. predavatelj kakor pisarna »Putnik« prejela od več strani iz Nemčije vprašanja glede potovanja, prehrane in stanovanj v Dalmaciji. Kot vzgled navajamo dopis iz Haidenheima z dne 7. aprila 1929: »Vseled Vašega zanimivega predavanja potom Radio-Ljubljana sem sklenil, da hočem prihodnje poletje preživeti v Dalmaciji. Predno se podam na pot, želim nekaterih pojasnit. Moja pot bi šla preko Monakovega v Ljubljano, Susak, od tamkaj na otok Rab, ali če mi kaj drugega priporočite. Pot nazaj pa bi me vodila preko Benetk. Prosim Vas, da bi mi sporočili ceno železnice, dalje ceno parnika, kakor tudi nasvete glede penzionov in hotelov. Kar se slednjih tiče so mi ljubša ona, katera so snažna in priprosta. Ne računam na komfort. Prosim tudi obvestila, če bi mi Vaša pisarna preskrbela vozni list, in kako je s potnim listom.

Za vse Vaše nasvete se Vam že v naprej iskreno zahvaljujem z odličnim spoštovanjem dipl. ing. Ad. Nodal, Haidenheim, Württemberg.

Rekordno število poslušalcev. Ob nastopu predsedniškega mesta Zed. držav sev. Amerike je opravil Hoover predpisano prisego. Prisego s svečastnimi vred, ki so se ob tej priliki vršile, so prenašale vse ameriške radijske postaje. Sodijo, da je takrat v Ameriki poslušalo radio nič manj kot 63 milijonov ljudi. Z organizacijo za ta prenos je bilo seveda veliko posla in so začeli pripravljati vse potrebno za prenos že več tednov prej. Hooverjeva rekorda dosedaj še ni nikdo dosegel in je tudi malo verjetno, da bi ga kmalu kdo.

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 16. aprila: 12.30 Reproducira glasba. — 13.30 Casovna napoved, reproducira glasba. 13.30 Borzna poročila. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Kunaver: Cerknjsko jezero in okolica. 18.30 Zur Gegenstandtheorie der Persönlichkeit. Znanstveno predavanje v nemškem jeziku. vsuč. prof. dr. Veber. — 19. Nemščina, ga. dr. Piskernik. 19.30 Naše sosednje države: Republika Madžarska, prirodne razmere dr. Bohinec. — 20. Maeterlinck: »Zupan stilmundski«, izvajajo člani nar. gledališča. 21. Koncert Radio-orkestra. — 22. Poročila in časovna napoved.

Sreda, 17. aprila: Opoldanski program odpade. 17. Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Pravljica ura, Radio-zgodba. — 19. Srbohrvaščina, prof. Mazovec. 19.30 Zgodovina Slovencev, prof. Kranjec. — 20. Ruski večer, izvajajo godba Dravske divizije. — 22. Poročila in časovna napoved.

Drugi programi:

Torek, 16. aprila.

Belgrad: 12. Casovna napoved, plošče in poročila. — 20. Predavanje. — 20.30 Radio kvartet in solo petje. — 21.30 Poročila. — 22.15 Jazz. — Zagreb: 13.15 Plošče. — 17.30 Koncert. — 20.35 Vijo-Hinski koncert. — Praga: 11.15 Plošče. — 12.30 Koncert. — 16.30 Koncert. — 19.05 Godba na pihalu. — 20.15 Iz francoskih oper. — 21.15 Koncert. — 22.20 Laha glasba. — Stuttgart: 16.35 Opera glasba. — 20. Orkestralni koncert. — 21.30 Ječa in jetniki v glasbi. — Tulon: 13.45 Koncert. — 14.15 Španske pesmi. — 21.30 Koncert. — 22.45 Plesna glasba. — Bern: 16. Koncert. — 20.30 Mozartove skladbe. — Katowice: 12.10 in 16. Plošče. — 17.55 Koncert iz Varšave. — 19.50 Janček: Jenula, opera. — Berlin: 15.30 Predav.: Poduhovljenje materializma. — 16.30 Recitacije pesni. — 17. Pesni za alt s klavirjem. — 18.35 knjige. — 20. Iz svetovne literature. — 21. Zabavni večer z glasbo. — Dunaj: 11. Kvarter Silving. — 16. Orkester. — 17.30 Glasba za otroke. — 20.05 Recitacije. — 21. »Literatura« (A. Schnitzler), veseloigra; nato lahka glasba. — Milan: 11.15 Plošče. — 12.20 Jazz. — 16. Otroško petje. — 17. Kvintet. — 20.30 Staroitalijanska vokalna in instrumentalna glasba. — Budapest: 9.15 Koncert vojaške godbe. — 12.05 Plošče. — 17.40 Operetna glasba. — 19.30 Prenos opere. — 22.30 Poročila in koncert ciganske godbe.

Reprezentanca
Radio-tovarne „Ingelen“
LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 34/I.
Telefon 080
Sprejemamo zastopnike za deželo.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za duhovnike v Domu bodo od 22.—26. aprila. Prosimo pravočasno obvestila. — Vodstvo Doma.

Darovi

Mesto venca na krsto blagopokojne gospe Karoline Treo daruje gospa Pavla Arko Din 200 za društvo slepih.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani daruje za Radio za slepce 200 Din namesto venca na krsto svojega starega sodelavca in prijatelja g. dr. Frana Papeža, odvetnika v Ljubljani.

Šmarje pri Jelšah. Namesto venca blagopokojni gospe Mariji Habjan sta darovala gg. Gajšek Ivan in Edo Löschnigg za ubogo črta šmarje vsak po 50 Din.

Prireditve in društvene vesti

Velika slavnostna akademija »Abstin. krožkov I. II. in III. dr. gimn. ter razvije praporov »Abstin. krožkov« II. in III. dr. real. gimn., se bo vršilo v soboto, 20. t. m., ob 20 v veliki dvorani Uniona. — Iskreno vabljeni vsi! Vstop prost. Prostovoljni prispevki za prapor in za kritje stroškov se hvaležno sprejemajo.

Klub primorskih Slovencev v Ljubljani ima svoj redni prijateljski sestanek v četrtek, 18. t. m., ob pol 20 v Rokodelskem domu, Komenskega ul. št. 12. — Predsednik.

Poizvedovanja

Izgubljen denar. V nedeljo dne 14. aprila, se je izgubila večja vsota denarja od St. Vida nad Ljubljano do Medna. Pošten najditelj se naproša, da vrne istega na spodnji naslov. Rezi Verlic, Medno pota št. Vid nad Ljubljano. Event. stroški se povrnejo.

Izgubljeni ključ. Neka starejša, siromašna ženska je izgubila včeraj zjutraj od frančiškanskega mostu mimo Mayerjeve hiše do živil. trga tri ključe. Pošten najditelj se vladno naproša, da jih blagovoli oddati v upravi »Slovenec«. (Družba sv. Elizabete, St. Peter.)

Gospodarstvo

Zadružništvo v l. 1928

(Iz načelstvenega poročila Zadružne zveze v Ljubljani, podanega na glavni skupščini 11. t. m.)

Blagovne zadruge.

Število blagovnih zadrug je nazadovalo od 67 na 64. Isto nazadovanje se vidi tudi pri številu članstva. Uspeh blagovnih zadrug zavisi od zavednosti, zvestobe in discipline članov. Za te zadružne lastnosti je treba člane vzgajati, kar se skuša doseči s tečajji, predavanji in s članki v Narodnem gospodarju. Zvestobo svojih članov morajo pa zadruge tudi plačati. V interesu vseh zadrug bi bilo, da uvedejo dovoljevanje popustov v zmislu principov ročalskih pionirjev. Ravno pri blagovnih zadrugah opažamo, da so njih uspehi odvisni v največji meri od ljudi, ki jih vodijo. Kjer manjkajo sposobni in pošteti ljudje, tam zadruge ne more računati na uspehe, kjer pa vodi zadružno vesten in sposoben načelnik ali pa poslovodja, tam tudi zadruge lepo napreduje.

Hranilnice in posojilnice.

Kmetijski stan v Sloveniji se ima za svoje prospevanje v veliki meri zahvaliti obstoju in delu hranilnic in posojilnic. Dočim vlada v ostali državi oderuštvo in smatra kmet že za ugodno, če dobi posojilo po bančni obrestni meri, so v Sloveniji posojilnice kmetske dejanske rešile oderuštva ter mu nudile gnetno in moralno pomoč. Pa ne samo kmetu, ampak tudi drugim vrstam zadrug pomenjajo naše posojilnice s ceninimi krediti, brez katerih si delovanje našega nekreditnega zadružništva sploh ne moremo misliti.

Število pri zvezi včlanjenih posojilnic je naraslo od 300 na 306. Vse posojilnice žive in se vedno lepše razvijajo, niti o eni se ne da trdit, da je le na papirju.

Posojilnice so postavile temelje za organizacijo ljudskega varčevanja po načelu: »Ljudski denar ljudstvu!« Ker je treba polagati veliko važnost na vzgojo ljudstva, posebno pa mladine, k varčnosti, se je redno na zadrugnih tečajjih razpravljalo o pomenu in potrebi varčevanja. Posebno se je skušalo vpeljati in širiti razne vrste mladinskega varčevanja. Že okrog tri tisoč domačih hranilnikov je razposlanih po deželi. Izdan je bil tudi poseben letak v 40.000 izvodih, na katerem je bilo nazorno s številkami pokazano, kako male vsote, naložene na obresti, tekem časa rastejo.

Veliko narodnogospodarsko delo vršijo naše kreditne zadruge z zbiranjem narodnega kapitala. Gospodarsko osvoboditev od tujega kapitala bomo dosegli le z intenzivnim varčevanjem. Če vidimo, da so hranilne vloge pri naših zadrugah narasle od 135 milijonov dinarjev v letu 1921 na 689 milijonov dinarjev v letu 1927, potem smemo trdit, da so posojilnice svojo nalogo tudi res vršile.

Velike koristi nudijo posojilnice našemu gospodarstvu z nizko obrestno mero. Večina posojilnic dela z 2 odstotno obrestno razliko, je pa tudi odlično število takih, ki delajo z še manjšo. Žalibog so tudi zadruge, ki imajo tri do petodstotno razliko. Take pa se morajo zavestati, da so na nevarni in na nepravni poti.

Zveza je za včlanjene posojilnice izvrševala popolnoma brezplačno tudi zamenjavo tujih valut in deviz. V letu 1928 je zveza prodala oziroma zamenjala pri bankah za 1,5 milijonov dinarjev tujih valut. Treba je, da posojilnice to poslovanje še bolj razvijejo in na ta način pomagajo ljudstvu priti do najugodnejših kurzov. Na ta način bi morale zadruge v še večji meri postati zavodi, kjer se bo zbiral denar naših izseljencev in kjer bo ta denar varno naložen.

Mlekarske zadruge.

Število mlekarskih zadrug je naraslo od 33 na 36. Časi za mlekarske zadruge niso ugodni, posebno novoustanovljene zadruge so radi predragih investicij dostikrat v težavah. Največ skrbi povzroča našemu mlekarskemu zadružništvu krošnjarstvo z mlekom, ki mu dela veliko konkurenco. Sušmarstvo v mlečni trgovini bo za producente kot za konsumente imelo polno slabih posledic. Zato je treba sušmarstvu napovedati boj in to iz gospodarskih kot higijskih razlogov. Največji uspeh bo ta boj imel seveda le takrat, če se bodo kmetje zvesto držali svojih mlekarskih zadrug in kot izdajalca smatrali tistega, ki bi mleko oddajal prekupčevalcem. Trgovino z mlekom pa bi bilo treba zaščititi s posebnim zakonom.

Ostale zadruge.

Delo živinorejskih zadrug se je v prejšnjem letu poživilo. Ustanovilo se je preteklo zimo nekaj novih živinorejskih zadrug. Da bi naše kmetovalce čim bolj zainteresirala za delo živinorejskih zadrug, je Zveza postavila to vprašanje na dnevni red izrednega obnega zbora in tudi na zadrugnih tečajjih je bilo eno predavanje skoro vedno posvečeno živinoreji. Glede strojnih zadrug moramo stremeti, da se čim bolj razširijo po deželi. Treba je, da naši kmetovalci stroje v večji množini uporabljajo, to pa bo mogoče le potem zadrugne skupnosti.

Število stavbnih zadrug se je pomnožilo od 12 na 23. Gotovo ima pri tem veliko za-

slugo oblastna samouprava, ki je s svojimi prispevki pospeševala gradbo delavskih stanovanj v industrijskih krajih.

Obrtne zadruge imajo bodočnost predvsem pri organizaciji domače obrti in v tej smeri se mora tudi vršiti zadružno delo.

Kot uspeh izrednega obnega zbora v Mariboru, na katerem se je razpravljalo o vinarstvih in sadjarskih zadrugah, moramo omeniti Sadjarsko zadruge v Mariboru, ki bo vršila izvoz sadja ter Vinarsko zadruge v Metliki, ki se je ustanovila s pomočjo oblastnega odbora.

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug

se je vršil dne 15. t. m., na katerem je bilo zastopanih 106 zadrug, kmetijsko ministrstvo po g. M. Stiblerju, veliki župan po vlad. svetnik g. R. Andrejku in kmet. ref. svetniku gosp. Trampužu, obl. samouprave po dr. Milavcu, kmetijska družba po predsedniku g. Saneinu in Zadružna Zveza v Celju po ravn. g. Smodišu.

Inspektor g. Stibler je pozdravil občni zbor v imenu kmetijskega ministra in v lepem govoru očitral načela in naloge zadružništva. Ravnatelj g. Smodiš pa ga je pozdravil v imenu celjske Zadružne Zveze in častital na lepih uspehih.

Delegat Ažman je predlagal udanostne brzo-brzjavke Nj. Vel. kralju ter kmet. ministru.

Iz poročila Zveze za leto 1928 posnemamo: Pri Zvezi včlanjene zadruge so imele končeta 1927 27.578 članov in 1 milijardo 323 milijonov dinarjev prometa. Kreditne zadruge so najupšešnje poslovale in zaključile z 258 milj. Din hranilnih vlog ter 205 milj. Din danih kreditov. Druge po vrsti so mlekarske zadruge, ki so predelale in prodale 1.650.000 litrov mleka.

Članstvo Zveze se je pomnožilo lani za 21 zadrug, 5 pa jih je likvidiralo. Koncem leta je štela Zveza 60 kreditnih, 42 kmetijsko-produktivnih in 55 drugih vrst zadrug, skupaj 157 zadrug. Še bolj kakor po številu napreduje zadruge po obsegu in izboljšanju poslovanja.

Zveza je lani vsestransko in z uspehom vršila svojo nalogo. 81 zadrug je revidiralo, 77 je uredila knjigovodstvo ter sestavila računsko zaključke, 46 pa jih je obiskala zaradi informacij in pouka. Dalje jim je poslala 7 okrožnic ter 6826 dopisov napram 5019 v prejšnjem letu.

Denarni promet Zveze je znašal 245 milj. in je porastel napram prejšnjemu letu za 66%. Vloge so se dvignile za 5,7 milj. Din in so znašale koncem leta 22.128.721 Din. Zadruge dani krediti so dosegli 14.767.182 Din. Dalje izkazuje v bilanci za 1 milij. Din vrednostnih papirjev ter lastno hišo »Zadružni dom«, ki jo je kupila lani za 1.050.000 Din. Dobička je napravila 28.418 Din in torej ni samo napredovala po obsegu, temveč je tudi poslovala strogo po zadrugnih načelih. — Občni zbor je soglasno odobril vsa poročila.

Nato so bila podana poročila o načrtu zadružnega zakona, o snujanju se Privilegirani agrarni banki, o zaščiti kmetije, o kmetijskih zbornicah, o izboljšanju poslovanja kreditnih zadrug, o pospeševanju mlekarsstva in o priznanju vajencev pri zadrugah od strani oblasti ter sprejete resolucije v vseh teh predmetih.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE
z dne 8. aprila 1929. (Vse v milj. Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 31. marca 1929.): Aktiva: kov. podloga 304,8 (+ 8,6), posojila: menična 1409,1, lombardna 254,5, skupaj 1663,7 (+ 8,6), saldo raznih računov 452,4 (— 28,2); pasiva: bankovne 5278,0 (+ 7,7), obveznosti: žiro 410,8, ostali računi 227,2, skupaj 638,0 (— 90,8), ostale postavke neizpremenjene.

Borza

15. aprila 1929.

DENAR

V današnjem deviznem prometu, ki je bil srednji, sta popustili devizi Dunaj in Praga. uvrstili pa se je Trst. Ostale devize so neizpremenjene. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Dunaj, Pariz in Trst, ostale devize pa je dala Narodna banka.

Devizni tečajni na ljubljanski borzi

11. aprila 1929.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 10. IV.
Amsterdam	—	2285.—	—	—
Berlin	1348.50	1351.50	1350.—	—
Bruselj	—	790.68	—	—
Budimpešta	—	992.22	—	—
Curij	1094.40	1097.40	1095.90	1095.90
Dunaj	798.95	800.95	799.45	799.67
London	276.—	276.80	276.40	276.40
Newyork	—	56.81	—	—
Pariz	221.44	223.44	222.44	222.40
Praga	168.04	168.84	168.44	168.50
Trst	297.36	299.36	298.36	—

Zagreb. Amsterdam 2281—2287, Budimpešta 990.72—998.72, Berlin 1348.50—1351.50, Newyork 56.71—56.91, Curij 1094.40—1097.40, Dunaj 797.95 do 800.95, London 276—276.80, Pariz 221.44 do 223.44, Praga 168.04—168.84, Trst 297.29—299.29.

Belgrad. Berlin 1356.50—1357.50, Budimpešta 990.72—998.72, Bruselj 789.10—792.10, Curij 1094.40—1097.40, Dunaj 799.96—800.96, London 276—276.80, Newyork 56.71—56.91, Pariz 221.44 do 223.44, Praga 168.04—168.84, Trst 297.36 do 299.36.

Curij. Belgrad 9.1275, Berlin 123.16, Budimpešta 90.595, Bukarest 3.09, Dunaj 72.96, London 25.2225, Madrid 77.40, Newyork 519.525, Pariz 20.30, Praga 15.3825, Sofija 3.75, Trst 27.225.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 123 den., Praštediona 158 den., Kred. zavod 170 den., Trbovlje zaklj. 455, Vevče 120 den., Ruše 250—260, Stavbna 50 den., Sežir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 429—430 (429), kasa 428—430, termi: IV. 429—431, V. 428—434, XII. 435—450, 7 odst. inv. pos. 86.75 do 87.50 (87), agrari 54—54.50. Bančni pap.: Poljo 15.25 den., Kred. 98 den., Jugo 84—85 (84—85), Lj. Kr. 123—125 (123), Nar. 8900—9000 (8900), Prašted. 850—855 (850), Srpska 146—148 (146), Zem. 135—138 (135), Union 228 den., Etno 160, Kat. 30 bl. Ind. (pap.): Guttman 200—205, Slavo-

nja 5—5.50 (5), Slaveks 98—100, Danica 135 do 150, Drava 405—410, Sečera 460—465 (462.50), Osl. ljev. 172.50—185, Brod. vag. 270—290, Union 177.75—178 (178), Isis 21—24, Ragusa 550—575, Trbovlje 460—470, Vevče 125—130, Nar. šum. 20 den., Piv. Sar. 230 bl., Jad. pl. 640 bl.

Belgrad. Narodna banka 8500—8700, Izvozna banka 950—970, Belgr. zadruge 620—650, 7 odst. inv. pos. 87.50—88 (892), agrari 54.25—54.75, vojna škoda 427—428.50 (400), IV. 428—429.50 (1400), Rdeči križ 46.

Dunaj. Don. sav. jad. 81.75, Wiener Bankverein 21.35, Bodeneredit 108.90, Creditanstalt 60.05, Escompteges. 22.70, Zivno 117.75, Jugo 6.85, Aussiger Chemische 256.50, Slavonia 0.57, Alpine 44.75, Trbovljska 58, Prager Eisen 529, Leykam 7.35, Rima Murany 116.75.

Zito

Današnji promet na trgu je bil tako za pšenico kakor za koruzo prilično živahen. Trgovarji se vsi proizvajajo po neizpremenjenih cenah, dasi so tečajji v Chicagi zopet natognili. V Sloveniji je zanimanje za blago bolj sporadično, ker se kupci krijejo le sproti Pšenični mlevski izdelki se trguje zelo slabo. Tendence je stalna.

V Ljubljani so notacije nespremenjene.

Zaključka ni bilo. Tendence čvrsta.

Novi Sad. Pšenica: bč. 244—245, par. Vršac 240—242, sr. 246—248, Oves: bč. in sr. 242.50 do 245. Koruza: bč. 240—265, V. 267.50—270, VI. 277.50—280, ban. 260—265, sr. 260—265, V. 267.50 do 270, VI. 277.50—280, Moka: 0 g 340—350, št. 2 320—330, št. 5 300—310, št. 6 285—292.50, št. 7 275—282.50, št. 8 207.50—210, Otrobj: bč. in bn. 180—182.50 Tendence neizpremenjena. Promet: 38 vagonov pšenice, 34 koruze in 1 moka. Skupaj 73 vagonov.

Budimpešta. Tendence medla. Pšenica: maj 25.45—25.27, zaklj. 25.27—25.28, oktober 26.72 do 26.55, zaklj. 26.54—26.55. Rž: maj 22.90—22.78, zaklj. 22.76—22.78, oktober 23.90—23.70, zaključek 23.69—23.71. Koruza: maj 27.84—27.58, zaklj. 27.58—27.59, julij 28.12—27.84, zaklj. 27.83—27.84.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: šest vagonov tramov, en vagon bukovih desk, en vagon orehovitih hlodov in en vagon letvic. Tendence živahnejša.

Popraševanje je za: oglje, drva, hrastove podnice, tramice in trame.

Živina

Dunajski živinski sejem. (Poročilo tvrdke Edvard Saborsky in Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 2980 glav, in sicer 1900 volov, 588 bikov, 491 krav in 1 bivoli. Iz Jugoslavije 73. Cene: Voli: najboljši 2—2.15, I. 1.60—1.85, II. 1.20—1.45, III. 1.10 do 1.20, Krave: I. 1.20—1.40, II. 1—1.10, Biki: 1.20—1.40, Klavna živina: 0.60—0.80. Cene so v splošnem padle za 5 grošev.

Hmelj

Cene za tranzitni hmelj so v Zatecu 400 do 800 Kč. Promet je slab pri tlačenih cenah. Obrezovanje hmelja se je v žateškem okrožju deloma že pričelo, delo pa moti deževno vreme. Če se vreme vsaj nekoliko izboljša, se bo obrezovanje v naslednjih desetih dneh splošno začelo.

Velika nepoštena manipulacija z mesanjem hmelja odkrita. Nürnberški list »Der Stürmer« prinaša obširno škandalozno manipulacijo z mesanjem hmelja. Firma Jakob Kann, ki je veljala kot solidna trgovina in je tudi uživala zaupanje, je dobila veliko naročilo od neke pivovarne iz Berlina 1200 centov po dogovorjeni ceni in za gotove vrste hmelja. Firma Kann je pa naročilo izvršila tako, kakor je njej najbolje ugajalo. V to svrhu si je Kann preskrbel tudi večjo količino baskega hmelja, katerega si je pustila do mesta Regensburg po Donavi pripeljati; od tam pa je Kann izvozila hmelj na avtomobilih, da bi s tem zablala sled provenience. Ta prefriganost je pa imela slabe posledice in so firmi delavci kmalu raznesli to nepošteno dejanje, da ni firma pivovarni dobavila hmelj dogovorjene provenience, marveč da je firma mešala hmelje vse navskriž. Ker je tedaj to nepošteno postopanje postalo javna govorica, je hotela firma Kann za vsako ceno odvaliti madež ter je dvema delavcema dala nad 100.000 Din za preklie in molččnost. Delavca sta prejela tedaj ogromno podkupnino, a kljub temu ni ostala zadeva tajna, nasprotno doglano se je tudi, da je firma Kann ponarejevala tudi razne žige in listine, od katerih je baje imela cele kopice na zalogi.

Sport

Ljubljana: Primorje: Hermes 12 : 0 (9 : 0). Hermes ki velja v Ljubljani za eno najbolj tehničnih moštvev je proti izbornemu igrajočemu Primorju čisto odpovedal. Obrambe sploh ni bilo opaziti, zlasti v prvem polčasu, in gre ta rezultat na njen rovaš. Primorje z Senico v napadu je predvedlo igro kakršne že dolgo nismo videli pri tem moštvu. Gole so zabili Vrhovnik 4, Senica in Uršič po 3. Erman po 2. Sodil je dokaj slabo Vodišek, slab je bil v presoji of. sidea. Predtekmata rezerv je končala z 11 : 1 za Primorje. — Slovan: Jadran 3 : 1 (2 : 0). Borbeno moštvo Slovana si je s to zmago zagotovilo obstoj v I. a razredu. Predtekmata rezerv je končala z 3 : 3 (3 : 3). — Celje: Celje: Amater (Trbovlje) 5 : 1 (2 : 1). Obojestransko slaba igra, Celje si je priporil dostop v semifinano tekmo z Mariborom za prvenstvo Slovenije. — Maribor: Maribor: Rapid 1 : 0 (1 : 0). Odlična tekma za prvenstvo mariborskega okrožja. Maribor je zmago popolnoma zaslužil, večjega poraza je pa Rapid obvarovala izborna ožja obramba z vratarjem Pelkom na čelu. — Zagreb: Concordia: Ha

Sveta življenje in vrvenje

Juvelir v gumijasti celici

Nekega jutra je pred zasebno norišnico znamenitega zdravnika za živčne bolezni v Auteuilu, južnopaški pariški četrti, obstal krasen avtomobil. Izstopila je elegantna dama, ogrnjena v dragocen kožu. Seveda jo je sprejel sam ravnatelj. Z jokajočim glasom mu je pripovedovala, da je njen mož, grof B., blazen in da ga je pripeljala v Pariz, da bi ga oddala v norišnico. Zelo bi ji bilo ustrezno, če bi bil mož sprejet v zavod slavnega zdravnika za živčne bolezni. Pokazala je priporočilno pismo znanega zdravnikovega tovariša in tudi vse potrebne listine so bile popolnoma v redu. Gospa je pripovedovala, da si njen mož neprestano domišlja, da je postal žrtev tatov, kar je precej pogostna vrsta blaznosti. Najraje bi pripeljala moža že popoldne ob treh ter je plačala stroške za tri

ga več gledati, tako se mi smili... Sedaj bo gotovo zopet dobil napad. Lepo vas presini, skrbite dobro zanj!... Jutri se vrnem. Oh, prosim vas, pokažite mi kak drug izhod, da me ne bo skozi okno videl, kako se bom odpeljala...

Bila je na tem, da zgubi zavest, njen glas je dušila žalost. Ljubezni doktor jo je očeto vsko prijel za roko, ji obljubil, da bo vse mogoče storil za ozdravljenje njenega moža in jo je odpeljal skozi zadnja vrata.

Medtem je postajal juvelir nepotrpežljiv. Zdelo se mu je, da traja izbira dijamantov nekoliko predolgo. Končno je odprl vrata. Zagledal je velikega, krepkega moža, ki ga je čudno gledal, poleg njega pa je stal starejši gospod, ki je bil sicer zelo prijazen, pa ga je tudi tako čudno opazoval. Juvelir si je mislil: To je gotovo soprog elegantne dame, kateremu se je zdravje toliko zboljšalo, da je lahko vstal.

»Ali ste dijamante že izbrali?« vpraša.

»Ze, ze... le mirni bodite,« je odgovoril stari gospod.

»In katere ste izbrali?«

»Gotovo, gotovo, o tem bomo govorili jutri.«

Juvelir ni razumel odgovora, vpraševal je vnovič. Dobil je vedno odgovor, da mora biti pred vsem miren. Končno se je juvelir razburil in zahteval dijamante nazaj. Skušali so ga pomiriti. Sledil je mučen prizor: Juvelir je ves divji tolkel po mizi. Prijeli so ga in obliili z mrzlo vodo. On pa je postajal vedno bolj divji in je kričal, da je okraden. Hotel je ven. Tu ga je pa prišlo šest krepkih moških rok in odvedlo v celico, prevlečeno z gumijem, da si ne bi v svoji divjosti storil kaj zlega. Štirinajst dni je ostal zaprt in ko so ga končno izpustili, je bil v resnici na pol blazen, kar ni nič čudnega. Dijamanti so pa z elegantno damo brez sledu izginili.

300letnica izumitelja ure na nihalo. 14. aprila je preteklo 300 let, ko se je rodil slavn fizik Kristijan Huyghens, ki je med drugim izumil tudi uro na nihalo.

mece naprej. Zdravnik je odkrito sočustvoval z usodo grofice, ki je bila izredno lepa, in ji je obljubil, da bo sam osebno zdravil njenega soproga. Gospa se je iskreno zahvalila in je še prosila, naj bi takrat, ko bo pripeljala soproga, ne bi bilo v bližini nobenega strežnika, da ne bi mož kaj sumil; rekla mu bo, da gresta na obisk k prijatelju.

Iste dne popoldne ob dveh je izstopila ista elegantna dama iz iste avtomobila in je stopila v eno največjih trgovin z dragimi kamni v Rue de la Paix. Zelela je govoriti z lastnikom trgovine, kateremu je razložila, po kaj je prišla. Njena mlajša sestra se bo poročila in bi ji rada podarila dijamante; biti pa morajo lepi, prvovrstni dijamanti. Trгоvec ji je pokazal najlepše in najdražje dijamante. »Prav taki so, kot sem jih želela,« je dejala. »vendar pa bi nerada sama izbrala.« Zato je prosila juvelirja, naj bi poslal z njo enega svojih uslužbencev z dijamanti, da jih moreta njen mož in pa sestra v vili v Auteuilu sama izbrati.

Juvelir je kot previden trgovec sklenil, da bo damo sam spremljal v Auteuil. Šlo je za kupčijo, za kakršno se že spleča trud. Pripeljala sta v Auteuilu pred ograjo kasnega vrta in izstopila. Dama je vstopila v vilo in dejala slugi, ki ji je odprl vrata: »Povejte gospodu, da sem tu!« Juvelirja peljejo v mal salon. »Prosim, vzemite si prostor,« je dejala dama juvelirju, »in dajte mi škatljo, da lahko pokažem dijamante možu. Poklicala vas bom takoj, da se dogovorimo o ceni, kajti moj mož ne more hoditi.«

Pred salonom je čakal na damo zdravnik. »Moj ubogi, ljubi mož!« je dejala, Tu notri sedi. Dovolite, da odidem... Ne morem

Rus Ulačev, ki je pri neki berlinski banki dobil večmilijonski kredit, medtem ko solidne tvrde niso ničesar dobile. Prišel je kot bivši častnik bele garde skoro brez denarja v Nemčijo, kjer je več let igral vlogo večkratnega milijonarja. Banka je sedaj prišla v konkurz in bodo vlagatelji morali plačati račun prefriganega Rusa.

Princ Hohenlohe obsojen

Poročali smo že, da je bil princ Maks Hugo Hohenlohe-Oehringen obtožen radi pregreška konkurza in radi goljufije. Monakosko sodišče je sedaj obsodilo princa radi pregreška konkurza na 5 mesecev ječe; od obtožbe radi goljufije je bil pa oproščen. Žena princa, Marija Gabriella, je januarja prejela iz zapuščine po očetu grofu Faber-Kastellu 10.430.000 Din. Sedaj bi rada pomagala svojemu soprogu s prisilno poravnavo na podlagi 30%.

Indijski parlament, v katerem sta nedavno padli dve bombi. V krogu na levi finančni minister sir George Shuster, ki je bil težko ranjen. Nad njim je predsednik parlamenta, ki je vodil usodno sejo

Beg umrlega

Pred dvema letoma je neki Hugo Klein v okolici mesta Soldau v delu vzhodne Prusije, ki ga je morala Nemčija odstopiti Poljski, vzel v najem večje posestvo. Šele 30letni najemnik je živel čisto sam zase in ni prav nič občeval s svojimi sosedi. Kmalu nato se je Klein v Gdansk pri neki življenski zavarovalnici zavaroval za 50.000 dolarjev ter je redno plačeval premije. Pred kratkim se je v zavarovalnici pojavil slaboten mož, ki se je izdal za brata zavarovanega in predložil mrljski list, v katerem je stalo, da je H. Klein pred dvema dnevoma umrl. Zahteval je kot edini dedič izplačilo zavarovane vsote. Radi višine zneska je zavarovalnica poslala svojega agenta v Soldau, ki se je udeležil pogreba Hugona Kleina in nato obiskal zdravnika, ki je izstavil mrljski list. Ta pa o tem ni ničesar vedel. Zavarovalnica je nato zahtevala, da izkopljejo truplo umrlega. Ko so dvignili pokrov krste, so našli notri voščeno glavo s prilepljenimi brkami, natanko kakor jih je Hugon Klein nosil. Policija je ugotovila, da je zavarovani Hugon Klein pri zavarovalnici v Gdansk osebno prijavil svojo smrt in se izdal za brata, ki da je edini upravičen, da dvigne zavarovalnino. Da bi ga ne spoznali, si je obril brke. Šele sedaj je zastopnik zavarovalnice prišel na to, da je bil dozdevni brat Hugonu Kleinu izredno podoben. Tudi pri podpisu na zavarovalni poli in na listini, ki zahteva izplačilo 50.000 dolarjev, so izvedenci ugotovili iste poteze. »Umrlemu« je posrečilo pobegniti in so izdali za njim tirnico.

Aman Ulahov protikralj, roparski poglavar Baha I Sakao, ki se je s svojo telesno stražo dal prvi fotografirati.

Osli

Pred nekaterimi leti je objavil neki londonski list naznanilo, da bo prihodnje sredo v Hammersmithu, londonskem predkrajju, velika razstava oslov. Noben narod na svetu ni tako navezan na razstavo kakor angleški. Nič čudnega tedaj, da se je napovedano sredo valila silna množica radovednežev proti Hammersmithu. Tam so prišli v velik razstaveni prostor, ki pa je bil, preden so ljudje prišli, čisto prazen. Tisoči so se že zbrali v razstavnem prostoru, preden so spoznali, da so razstavljeni osli gledalci sami in da je bil datum razstave — prvi april.

Žveplena kislina kot zdravilo

Nekega dne je prinesel posestnik Jožef Maurer pri Eggersdorfu v Avstriji svoji ženi, ki je imela neko kožno bolezen, rumenkasto tekočino. Dejal je, da mu je to dal neki graški zdravnik kot izborno zdravilo. Čeprav je tekočina močno pekla in je vedno povzročala bruhanje, je mož prisilil svojo ženo, da je jemala zdravilo trikrat na dan, dokler ni težko zbolela in morala v posteljo. Pa tudi

sedaj ji je mož govoril, da ima le hripa in ji je še naprej dajal »zdravilo«. Ko se je pa bolezen vedno hujšala in je bila žena končno cel dan brez zavesti, je njena sestra poklicala zdravnika, ki je ugotovil težko zastrupljenje. Pri preiskavi »zdravila« so dognali, da je bila tekočina razredčena žveplena kislina.

Jožef Maurer, ki je bil šele šest mesecev poročen, je bil aretiran in je končno priznal, da je dobil »zdravilo« od svoje matere. Tudi njo so zaprli. Oba se bosta morala zagovarjati radi poskušenege umora.

Kuharica podedovala grad

Pred kratkim je umrla lastnica v bližini Welsa ležečega gradu Etzelsdorf, Ana plem. Unkrechtsberg. Pokojna ni imela otrok in samo par sorodnikov, od katerih bi prišla v posest kot dedinja baronica Symini v Bratislavi. Ko so odpirali oporoko, so se zbrali vsi sorodniki, ki so se nadejali, da bodo več ali manj dobili iz zapuščine, in vse je napeto pričakovalo, da se razglasi poslednja volja umrle graščakinje.

Presenečenje je bilo velikansko. Za glavno dedinjo je bila imenovana kuharica pokojne, Jožefa Pühringer, ki je bila 17 let v službi graščakinje, medtem ko se je morala baronica Symini zadovoljiti samo z dedščino, ki ji po zakonu pripada. Grad Etzelsdorf ima poleg številnih gospodarskih poslopij še 73 oralov zemlje in mnogo živine.

Grške žene proti volivni pravici

Po celi Grčiji se vrše priprave za volitve v grški senat. Pri teh volitvah bodo prvič volile tudi grške žene. Zdi se pa, da grške žene niso preveč vesele svojih političnih pravic. To vsaj kaže dogodek, ki se je te dni odigral v mestu Misolungi, ki je znano iz grških bojev za svobodo pred 100 leti. Tamkajšnje žene so sklicale shod, ki je bil zelo buren. Na shodu so se žene izjavile proti volivni pravici. Culi so se glasovi, da hočejo moški s temi novotarijami spraviti ženske v nesrečo. Na koncu shoda je bila sprejeta ostra resolucija proti ženski volivni pravici, češ, da ta zakon po mišljenju Grkin iz Misolunge spravlja v resno nevarnost družinski mir in red.

Smešnice

- »Koliko ste dali za slike?«
- »200 dinarjev.«
- »Kaj? Saj so okviri več vredni.«
- »No, saj sem tudi samo te kupil.«

Fotograf: »S čim morem postreči, go-spa?«

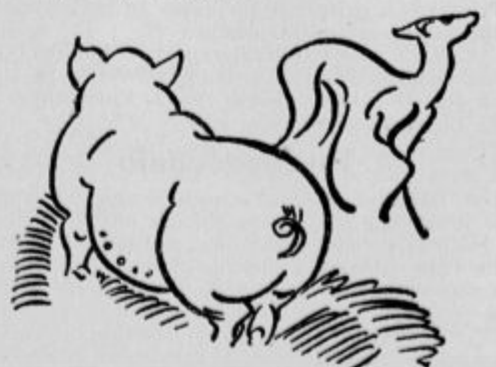
»Mojo fotografijo boste povečali. Ampak usta morajo ostati prav tako majhna, kakor so na tej fotografiji.«

»No, Anica, mi boš dala poljuček za lepo punčko?«

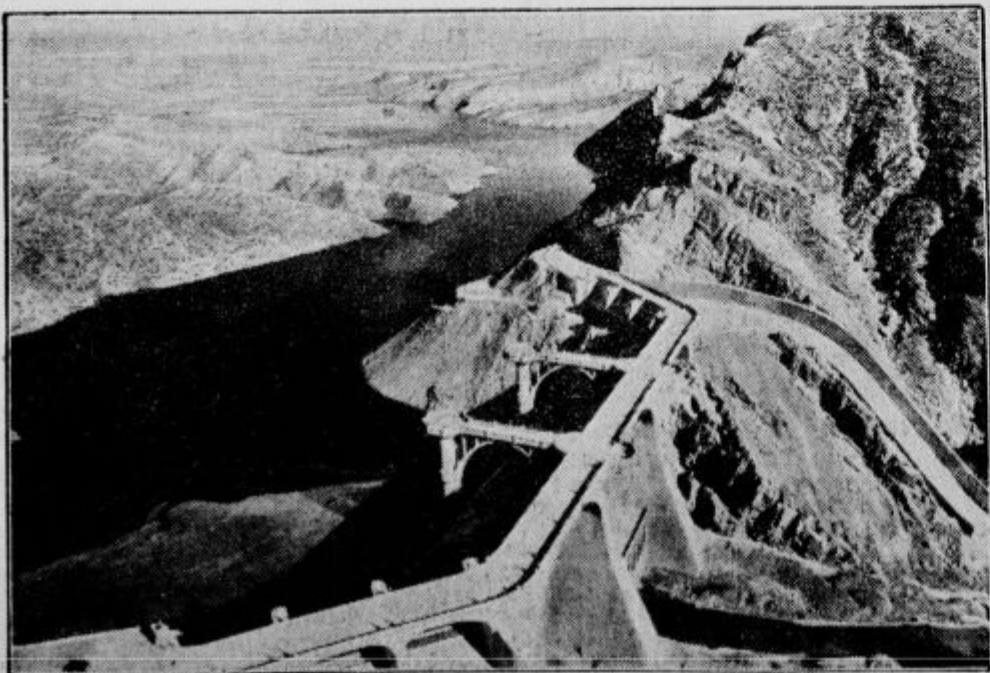
»Ne, teta. Očka so preje rekli, da si danes zopet strupena.«

»Emil, kaj praviš na to, Koren je poročil svojo stenografijo.«

»Sprememba, ljubi prijatelj. Doslej je on diktiral, sedaj bo pa ona!«

»Le ne tako ošabno, gospodična, sedaj je debelost zopet moderna.«

Coolidgeov nasip v Arizoni (Združene države), ki zapira reko Gil'a. S tem je postalo ogromno doslej neplodno ozemlje rodovito. Nasip je bil pred kratkim dovršen in je stal 5 mil. dolarjev.

Za duha in srce

Balmontovo slovo

V soboto 15. aprila je imel pesnik v zbornici na univerzi svoje drugo in zaključno predavanje »Ruski jezik ter njegovi stvaritelji«. Občinstvo ga je sprejelo s ploskanjem in z redko vneto zasledovalo njegova slikovita izvajanja, pri katerih je izvenredno ubrana proza v zaključno navdušeno pesem. Ta večer se je pesnik predstavil v vsej svoji velikosti kot mojster ruske besede in varuh njenih svetih izročil pred kvantitativnimi povojnimi leti. Univ. prof. A. Maklečev kot tajnik »Ruske Matice«, ki je priredila predavanje, je pesnika uvodoma pozdravil kot glasnika slovanske edinstvenosti ter varuha in stvaritelja ruskega jezika, edinega zaklada, ki poleg vere v Rusijo, veže rusko emigracijo z izgubljenim domovino. Predavanju je sledil pristranski pomenek v »Zvezdic«. Včeraj ob 20 je odšel Balmont z brzovalnikom v Zagreb in obljubil ponovno obiskati lepo Slovenijo, od katere je ves navdušen. Ko je že vlak odhajal, je za slovo zaklical z okna: »Ostavljam vam svoj ljubljanski Spremiš! so ga na kolodvor poleg ostalega občinstva zastopniki »Ruske Matice« in Pen-Kluba z g. O. Župančičem na čelu.

Priprave za šolsko reformo na Češkem

V Pragi se vrši te dni važna anketa, ki hoče pripraviti tla za reformo meščanske in nižje srednje šole. Gre za odločilno vprašanje ali naj dosežanja meščanske šole ostane poleg nižje srednje šole kot samostojna šolska kategorija ali pa naj bi se z srednjo šolo tesno združila v enoten šolski tip, ki bi imel svoj poseben in nov ustroj. Dva referenta sta zagovarjala stališče, da naj bi m. šola še dalje obstajala, seveda s potrebno reorganizacijo, ki bi nadarjenim dijakom omogočila a prestop v normalno srednjo šolo. M. šola ima druge cilje kot nižja s. šola. Prva je namenjena bolj praktičnim talentom, poslednja bolj za teoretsko usmerjene talente. Popolnoma drugo stališče je zavzel strokovni učitelj Vrana, ki je na podlagi konkretnih podatkov zagovarjal narav-

nost revolucionarno tezo, da treba popolnoma ukiniti i dosežanja meščanske šole i nižjo srednjo šolo ter ustvariti čisto nov enotni šolski tip z najobširnejšo diferenciacijo. — a ne po strokovnih predmetih, temveč po talentih, nagajenih in potrebah.

Po tem predlogu bi se pouk ne vršil več strogo po razredih, temveč po grupah. Tako bi otrokom z enostransko nadarjenostjo ne vzeli možnosti za razvoj in napredovanje, temveč bi jim dali priliko, da se nadalje izobrazijo v predmetih, ki jim prija. — četudi bi v enem ali več predmetih zaostali za celo polletje. Snov v teh predmetih bi vzporedno in naknadno absolvirali. Vrana ima na svoji strani večino mlajše češke pedagoške generacije (Prihoda, Uherja, Kodnerja, Stejskala), zalo njegovih predlogov ne smemo omalovaževati, zlasti še, ko je Vrana sam previden in trezen ter predlaga, da naj bi se njegovi načrti najprej poskusili na par poskusnih zavodih. Ne smemo se čuditi, če je Vrana s svojimi izjavami vzbudil pozornost javnosti in izzval tudi ugovor.

Nemški »Dan knjige«

Nemci so mislili z letošnjim letom vpeljati nekaj nov praznik; 22. marec, obletnico Goethejeve smrti, so določili za »dan knjige«, ki naj bi se vsako leto porabil za velikopotezno propagando dobre knjige. Vredno knjigo treba spraviti na široko v maso nemškega ljudstva in naroda. Za to propagando so angažirali vso javnost. Stevilne prosvetne organizacije, stanovske zveze, politične stranke, vsa literarna in knjigotrska združenja, razne knjižne zajednice in čitalnice, državne in javne knjižnice, in končno združenje učiteljsva — so se spravili na ta veliki dan in poskusili propagando za dobro knjigo z javnimi zborovanji, predavanji v privatnih krožkih; časopisi so posvetili tem vprašanjem posebne članke, knjigotroci so napravili posebno razstavo in izložbo knjig, učiteljsvo je v vseh razredih nižjih in višjih šol govorilo o pomembnosti in vrednosti dobre knjige. Dan knjige se je obhajal po vsej Nemčiji, v Berlinu se je na predvečer vršil v Reichstagu zbor, na katerem je govoril minister Severing, predsednik pesniške akademije Molo in založnik Diederichs.

Zal treba ugotoviti, da »dan knjige« zdaleka ni imel pričakovanega uspeha. Zborovanja so bila pičlo obiskana, novih misli je prišlo malo na dan in konkretnih, praktičnih predlogov, kako razširiti dobro knjigo med najširše plasti ljudstva, sploh ni bilo. In temu se tudi ni čuditi. Kajti tudi nemški knjižni trg je tako nepregleden, čitatelji so že tako določeno usmerjeni in opredeljeni ter porazdeljeni v razne grupe, da taka vnanja propaganda ne more dosti zaleči. Uspehe je mogoče doseči le s podrobno organizacijo (n. pr. raznimi »knjižnimi družbami«) in obširno vzgojo. Teh pa ni mogoče ustvariti z dnevnim knjigo. Nemški dan knjige je zopet pokazal nemoč pretirane in vnanje organizacije, ki ji manjka pravega duha in življenjske sile. Sicer pa so se tudi od nemške strani slišala svarila, da taka prireditev nima pravega zmisla.

Italijansko slovstvo

Balilla Pinchetti: La lirica italiana dal Carducci al D'Annunzio. (Lineamenti estetici). Knjiga, ki je izšla v založbi N. Zanichelli, Bologna, je razdeljena v tri dele. Prvi obravnava Manzoni, Leopardija, Prati in Alcardija ter njih pesniški svet. V drugem razpravlja Pinchetti o gonilu Carduccijske poezije, v tretjem delu pa obdeluje veristične pesnike. Ti so: Praga, Zandrini, Tarchetti, Batteloni, Rondani, Boito, Camerana in Guerrini. Pinchettijsva študija se ne naslanja na vzorce ali na kako šolo: v neposrednem stiku s svojimi pesniki zapisuje avtor svoje estetske vtise, svoje dušeslovne izpovedi, kakor mu pač prihajajo neposredno iz duše. Tudi ta knjiga je povsem subjektivna, lahko umljiva in prijetno čitljiva, ker nima citatov ali opomb. Na prvi pogled izgleda sicer delo površno, a pri strožji presoji spoznamo, da je toliko globoko kolikor temeljito.

Marino Moretti: Il tempo felice. — Ricordi d'infanzia e d'altre stagioni. (Fratelli Treves, Milano). To je prva Morettijsva knjiga, ki nam razodeva tega plodovitega in vsestranskega pisatelja v lepi luči prave, dozorele umetnosti. Ko je bil še mladenič, je prestopal iz zavoda v zavod, menjaval je svoje želje glede poklica, zapustil šolo, da se posveti igralskemu življenju in dal je odru slovo, da se posveti književnosti. Nikoli pa ni iskal odgovora na skrivnostno vprašanje: »Kaj bo iz mene, kadar bom velik?« Ta na vse strani obrnjeni mladenič je postal naposled mož, in do poslednjega časa tega nihe ni opazil. Vse njegovo doseganje delo in lepo število let, ki so mu potekla, ves njegov dosežani lik nosi pečat izostalega odgovora na gornje vprašanje. Šele zdaj je v nadar-

jenej mladeniču dozorel prvi dober sad, Z opisi som svoje rane mladosti je ustvaril Moretti delo s katerim stoji mahoma v prvem redu sodobnih italijanskih pripovednikov. S. 8.

Roman o mladem mornarju. Bolgarski Narodni Morski Sgovor, ki odgovarja naš Jadranski straži je natisnil »Roman't na edin' mlad' mornjak«, ki ga je spisal znani pripovedovalec P. Siškovi. Knjiga popisuje na 132 str. življenje bolgarskih mornarjev in ribičev na domačem Črnem morju in stane 40 levov (20 Din.). Zeleti bi bilo, da bi našla ta knjiga zanimanje tudi med nami. Potrebnovali bi mladinsko delo, ki bi naj obujalo navdušenje za naš Jadrin. Do sedaj imamo sabo Baukartovega, jako priljubljenega »Slovenskega Robinsona« (Marko Senjanin), a ta je seveda povsem drugačnega značaja in ne more vpoštevati življenjskih vprašanj, naše morske obale.

Glavni problemi socialnega zavarovanja. Delavska zbornica v Ljubljani je založila knjigo Mednarodnega urada dela v Ženevi »Grundprobleme der Sozialversicherung« v slovenskem jeziku. Prevod je napravil Stanko Likar. Knjiga obsega v celem 112 strani in je zelo pomembna, pr kljub temu izredno razumljivo pisana. To knjigo morajo čitati vsi strokovni zaupniki, javni funkcionarji in socialno-politični delavci. Broširana knjiga stane 20 Din.

Novo kazensko zakonodavstvo je izdalo v zelo lepi in platno vezani obliki z alfabetskimi registrom založništvo »Themis« v Zagrebu, in sicer: Kazenski zakonik, Zakonik o kazenskem postopku, Zakon o izvršenju kazni in Zakon o javni bezbednosti z vsemi dopolnili in izpremembami. Cena 40 Din v predplačilu, prodajna cena 60 Din.

Arhiv za kemijo i farmacijo, št. 2 ima sledečo vsebino: dr. Vladimir Njegovan: Evolucija i dinamika na uau i tehnici. — Daniel Ulanović: Dinamika materialne točke v statičkom polju gravitacije. — Prof. Dragutin Strohak: Kvantitativno određivanje malih količina slobodnog i organskog vezanog ugljika u anorganskoj materiji. — Prof. I. Majdel: Iz znanstvenog delovanja mojega laboratorija. — Pregledi, literatura, referenti.

Podpirajte »Slov. stražo«

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službe iščejo

Pridno dekle

izurjeno v šivanju, išče mesta pri kaki šivilji, ev. gre tudi za sobarico ali kaj sličnega. Ponudbe na prosi na upravo »Slovenca« pod »Revna«.

Izprašan kurjač

vojašine prost, išče mesta za takoj ali pozneje. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3942.

V ključavnič. obrti

kot učenec išče mesta močan fant 16 let, kjer bi imel hrano in stanovanje in bi lahko obiskoval obrtno šolo. Pripravljen plačati 200 Din. Naslov: Jožef Kamenšek, Donačka gora št. 20, pri Rogatcu.

Službo cerkvenika

na faro ali podružnico išče pošten fant, ki je odslužil vojaške, čevljar. Naslov: Duh. Ledeča vas, Št. Jernej na Dolenjskem.

Službo dobe

Kuharica

se sprejme v župnišče takoj, vajena gospodinjstva in vsega dela. — Prijave na upravo »Slovenca« pod št. 3970.

Monterji

za kurilne naprave, kakor za instalacijska dela (vodovod in plin), se takoj sprejmejo pri Maks Ussar, Maribor, Gregorčičeva št. 17.

Valjčni mlin

v Sloveniji, okolica Ljubljane, sprejme mlinarja za prvo mesto. Vsa oskrba v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe z navedbo dosežanj službovanja in spričeval pod »Valjčni mlin« št. 4008 na upravo lista.

Natakarico

pridno in pošteno, z dobrimi spričevali, sprejme takoj gostilna »Usenik«, Borštnikov trg 2.

Potniki! Penzjonisti!

Visoko provizijo nudimo za prodajo naših artiklov (svete in druge slike na platnu i. t. d.) privatnim strankam. Mala kavčija. — Ponudbe poslati na naslov: Poštni predal 174, Ljubljana.

Konjar in kravar

trezna, četudi priletna, se sprejmeta. Plača po dogovoru, služba stalna, vsa oskrba. — Naslov v upravi pod št. 4018.

Dva pomočnika

dobro izveščana, za fina dela, sprejme v trajno službo — hrana in stanovanje v hiši — Ivan Vrhovec, krojač, št. Vid pri Ljubljani.

Tesače

za trame in bordonale sprejme v trajno delo

V. BRAZ,

eksport lesa, Ljubljana — Sv. Petra cesta 2.

Vajenca

v pekarsko obrt sprejme takoj pod ugodnimi pogoji Josip Lavtižar, pekarna v Kranjski gori.

Praktikantinja

ki je dovršila trgovsko šolo, sprejmem. Predstaviti se je takoj osebno v trgovini pri Kernu, Kranj.

Vajenca

za pekarsko obrt, poštenega in pridnega — se sprejme. Hrana, stanovanje in perilo v hiši, drugo po dogovoru. Naslov v upravi lista pod št. 3905.

Boljšo kuharico

zanesljivo in zvesto, ter mlajše

deklet

za pomoč v gospodinjstvu — sprejme takoj

pekarna

Zužek, Škofja Loka.

Verziranega, zanesljivega

potnika

za žito in moko

na debelo — išče veletrgovina v Ljubljani.

Ponudbe pod »Takojšnji nastop« št. 3716.

Pekovski vajenec

se sprejme na deželo. Oskrba v hiši. Naslov v upravi pod št. 4014.

Službo šoferja

iščem. — Položim lahko 10.000 Din kapitala, zmožen popravil, stalno namješčenje. Naslov v upravi lista pod št. 3999.

Prodajalka

delikatesne stroke, zanesljiva in poštena, se sprejme. Ponudbe pod »Pridna« št. 3990 na oglasni oddelek »Slov.«.

Išče se kuharica

ki zna dobro kuhati za graščino na Dolenjskem. Ravno tako se sprejme tudi en izurjen samski vrtnar, ki ima dobra spričevala. — Ponudbe na Feliks Urbanc, Ljubljana.

Vajenca

za kovaško obrt iščem. Hrana in stanovanje v hiši. — Švegel Franc, kovač, Goriče, p. Golnik.

Prodamo

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemiška čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Prodam bas

(bombardon) s 4 stroji. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3968.

Otroški voziček

prav poceni naprodaj. — Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 4017.

Neveste!

Lepo, novo spalnico prodam. Ugodna prilika za mal denar. Naslov pove uprava pod št. 4003.

Žičnata mreža

za vrtno ograjo, se prod. Naslov v upravi tega lista pod št. 4022.

Krompir

droban, za krmo, nudim. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3951.

Sena in slame

za krmo in steljo ima oddati še nekoliko vagonov Mavro Löbl i sin, Čakovce.

Prodam njivo

Kupec naj se zgleda čimpreje — ker odputujem. Ušen I.

1—14 ž. p. čebel

dobro zaleženih in z medom preskrbljenih ter v mediču se nastavljenih, prod. z ali brez panja Val. Jakelj, Lahoviče, p. Komenda.

Ženski šivalni stroj

popolnoma nov in nerabljen — se pod nakupno ceno prod. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 4001.

Moško in dam. kolo

obe popolnoma novi, se radi razmer po nizki ceni prod. Naslov v upravi tega lista pod 4002.

Posvetva

Trgovino

z mešanim blagom, vso zalogo in inventarjem, na deželi, pri farni cerkvi (Štajersko), okolica Slov. Bistrica, prodam. Potreben kapital 15.000 Din. Prevzem takoj. Dopisi pod »Lepa prilika« št. 3969 na upravo.

Krasno kmečko

dobičkanosno posvetvo, blizu Celja, radi smrti naprodaj. Cena 250.000 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca«, Celje pod »Ugodno plačilo«.

Parni mlin

na 4 tečaje ter žaga za venecijanko in cirkularko po zelo ugodni ceni naprodaj. Stroj ima 20 KS. Vse v dobrem stanju. — Naslov pove uprava lista pod št. 3776.

Kupimo

Električni motor

vrtilni tok ca. 15 KW, zajamčeno v dobrem stanju, se kupi. — Ponudbe na Ljubljana, Poštni predal 151.

Kozo

dobro mlekarico, kupim. Ponudbe na upravnstvo »Slovenca« v Mariboru.

Stanovanja

Stanovanje

lepo, 2 sobi, kabinet, kuhinja in pritlikline v podprtiličju, z velikim, dobičkanosnim vrtno, se s 1. junijem odda rodbini brez ali z odraslimi otroci. Ponudbe pod »Suho in solčno« št. 3998 na upravo lista, kjer se izve tudi cena.

Vnajem

Lokal

nasproti križevniške cerkve, takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 4010.

Pouk

Šoferska šola

prva oblastv. koncesijon. Camernik, Ljubljana (Jugovavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnjaki teoretične pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Radio

Radio - aparat

4 ceven, prvovrsten in z zvočnikom, in 3 ceven komplet, z Amplion zvočnikom in več prvovrstnih slušalk, ugodno prodam. Sprejemata oba vse evropske postaje v zvočniku. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3859.

Razno

Fotografske

potrebščine vsakovrstne aparate, na obroke, pouk zastoni. — Fotografsko specialno podjetje: Meyer, Maribor, Gosposka 39.

Jabolka

štajerski mošančki se dobijo, dokler zaloga traja, po ceni 3 Din za kilo. »EKONOM«

Ljubljana, Kolodvorska 7. Oddaja se najmanj 50 kg.

Žimnice

vseh vrst, spalni divani, otomane, klubeve in salonske garniture, dobava okenskih zastorov najceneje pri tapetniku

Fr. Jager

Sv. Petra nasip št. 29. Postrežba solidna. Cene konkurenčne.

Vrtnice raznobojne

nizke, visoke ter plezalke, ciprese, cepljene breške, spargelneve sadike 2 letne, več tisoč mladice asparagusa, raznovrstnih zelenjadnih in cvetličnih sadik. — Razpošilja vrtnarstvo Ivan Jemec, Maribor, Razlagova ul. 41.

Pšenčno moko

na voljo, mlinov nudi najceneje veletrgovina žita in mletvenih izdelkov A. VOLK, Ljubljana, Resljeva cesta 24.

Sveže najfinejše, norveško

ribje olje z lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani se priporoča bledim, slabotnim osebam:

Vsakovrstno

zlatu kupnje

po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Čebulo

štajersko, ima naprodaj, FIŽOL

za s e m e nudi najceneje Franc Majdič - Kranj.

Kupujem kožo

polhov, vider in dihurjev. Drago Schwab, Ljubljana.

Fotografski atelje

novi otvorjen; najmodernejši aparati, največje svetlobne naprave. Foto Meyer, Maribor, Gosposka 39.

ŽELEZNE CEVI

za ograje, rabljene, žične mreže, bodečo žico, poljedelsko orodje itd. — nudi po ugodnih cenah veletrgovina železnine: »Merkurs«, P. Majdič, Celje.

Inserirajte

V »Slovincu!«

Vaše zdravje in Vaša lepota

zahtevata higijensko nego zob!

Higijenska pasta desinficira
usta, konzervira in čisti zobe.

Na dovršenosti **Odis** paste so sodelovali najboljši strokovnjaki kemije. — **Odis** pasta poleg tega, da zelo odlično čisti zobe tudi odstranja škodljivi kamen s zob, desinficira usta, učvrščuje meso in daje posebno svežost.

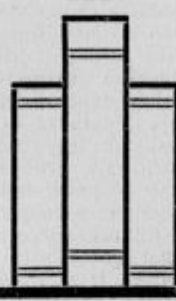
ODIS

PASTA ZA ZUBE

MEDIMA-1839

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKO ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Umrla nam je v svojem 84. letu, po mukepolni bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajoče, naša dobra mama, babica, prababica, sestra, teta in tašča, gospa

Marija Rupert

dne 14. aprila 1929. — Nepozabno nam pokojnico bomo pokopali dne 16. aprila 1929 ob 4 pop. na pokopališču v Krškem. Ohranite jo v dobrem spominu.

Krško, dne 14. aprila 1929.
Rodbine:
Ravnikar, Korbar, Drol, Malčević.

Potrta globoke žalosti naznanjam, da je moj preblagi soprog, gospod

Matija Sila

posestnik in gostilničar v Trzinu

dne 14. t. m. po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb draga pokojnika bo v torek 16. aprila ob 10 dopoldne iz hiše žalosti, Trzin št. 120, na farno pokopališče v Mengšu.

Trzin, dne 16. aprila 1929.

Žalujoča soproga ANA SILA.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Strešna opeka

patent Bohn Vinkovci

Zastopnik:

'MATERIAL' trg. d. z o. z.
Ljubljana, Dunajska c. 36.

Zahvala

Dasiravno je božja Previdnost in človekova usoda drugače hotela, si vendar štejem za svojo dolžnost, da se za skoraj dveletno zdravljenje moje soproge v tukajšnji bolnici najlepše zahvalim g. prim. dr. Dernovšku in docentu dr. Ivanu Matku, kakor tudi doktorjema Lešniku in Potkoritniku, za vsestranski trud, katerega so v obilni meri izkazali moji bolni družici. — Enako se zahvaljujem čč. sestram internega oddelka, posebno pa čč. ss. Ludoviki in Beati za njih trud in usmiljenje, katero so izkazovale napram njej. — Bog stoterno povrni!

Vekoslav Medvešček, Maribor.

Zahvala

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega ljubljenskega soproga, očeta, starega očeta, brata itd., gospoda

Ivana Bufona

prostornega mojstra državne železnice v pokoju

za poklonjeno krasno cvetje in vence se tem potom vsem najtoplejše zahvaljujemo. — Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, stanovskim kolegom, Zvezi jugoslov. železničarjev, pevskemu zboru Glasb. Matice za ganljivo žalno petje, pevskemu društvu »Cankar« za lepo petje na grobu, žel. godbi »Sloga«, zastopnikom raznih organizacij, g. Iv. Škerjancu za tolažilne poslovilni govor na grobu ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so draga pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 15. aprila 1929.

Žalujoči ostali.

LUTZ in MONOLIT peči
ŠAMOTEŽ, najcenejša, prvovrstna šamota za peči in štedilnike. — Elektromotorji
CONZ Altona Bahrenfeld.

Ing. Guzelj, Ljubljana VII
Telefon 3252 Jernejeva c. 5 Telefon 3252

Automobilisti!

Motociklisti!

Šofer in samovozač

Spisal inž. Josip Stofa. — Cena vezani knjigi Din 140.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Bukova in hrastova drva

suha in polsuha, eventualno tudi same okroglice kupim za dobavo junij, julij, avgust vsako množino

FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. dol.

Razpis

Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani potrebuje

gradbenega inženjerja

Za to mesto morejo prositi naši državljani z diplomo naše ali kake zunanje univerze.

Pogoji za sprejem in navodila o sestavi prošnje se morejo dobiti vsak delavnik v pisarni inženerskega oddelka Dravske divizije v Ljubljani ali po pošti proti plačilu poštnine.

Prošnje je poslati do 25. aprila 1929.

Iz pisarne inženerskega oddelka Dravske divizijske oblasti, Pov. IBR. 216.

Mlin

v Savinjski dolini, za vsako industrijo primeren, poslopje veliko, leži ob državni cesti, 1 km od postaje, 46 HP stalne vodne sile, se ugodno prodaja. Vprašati na podružnico »Slovenca« pod »Mlin«.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek: Hagard, HČI CESARJA MONTEZUMA. 32 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORŽEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE. 14 Din. — 27. zvezek: Hagard, OTROCI SOLNCA. 24 Din. — 28. zvezek: Hagard, IZPOD GOLICE. 30 Din. — 29. zvezek: Savinšek, NA POLJU SLAVE. 28 Din. — 30. zvezek: Stenkliewicz, 28 Din.

T. C. Bridges:

Na pomoč!

Roman.

Sneed gre kar naravnost po stopnicah gor in Jim mu sledi. Ko sta prišla v prvo nadstropje, sta stopala po dolgem hodniku, odkoder so držala vrata na obe strani. Sneed eno izmed vrat odpre in vstopi.

»To je Mrs. Gadsdenova sprejemna soba,« reče Jimu. »Tam onstran pa je njegova spalnica. Pogledal bom, če je gotov, da te lahko sprejme.« Gre torej proti vratom na nasprotni strani sobe in potrka, nato pa stopi skozi vrata in jih za seboj zapre.

Jim je slišal več glasov in čakal. Preteklo je nekaj minut pa Sneed ni bilo nazaj. Nato Jim ni mogel več strpeti, zato stopi k vratom na nasprotni strani in jih hoče odpreti. Pa bila so zaklenjena.

»Mrs. Gadsden, ali ste tam?« vpraša glasno, pa nihče mu ne odgovori. Skoči torej nazaj k vratom na hodnik in pritisne na kljuko, pa tudi ta so bila zaklenjena! No in tako je videl, da se je vjel v past še on!

16. Presenetljiva ponudba.

Jim je kar besnel. Bil je divje jezen na samega sebe, da je bil tako neumen in sam zlezal v zanko; najslabše pri vsej stvari pa je bilo, ker je vedel, da ima zdaj Gadsden vso zadevo v svojih rokah. Lahko je čisto lepo lagodno spravljal svoje reči skupaj in se podal na pot, ker je dobro vedel, da profesorju Thoroldu ne bo mogoče izvedeti, kaj počenja.

Jim hiti k oknu in pogleda ven. Do tal je bilo dvajset čevljev, spodaj pa oster pesek. Ako poskusi skočiti dol, se bo gotovo grdo potolkel, tu v sobi pa tudi ni ničesar, da bi si mogel napraviti vrh. Zavpil je, pa nobenega odgovora! A Jim ni bil take vrste človek, da bi kar zlepa odnehal. Poskusi torej, ako se ne bi morda dala vrata vreči iz tečajev. Pa odpirala so se na noter in bila trdna kot skala; kmalu se je prepričal, da brez kladiva in ostrega dleta sploh ničesar ne opravi. Vsled teh napornih poskusov pa ga je zastrupljena roka še bolj bolela, zato se končno ves izmučen zruši na stol.

Čas je lezel po polževo in Jim je besnel od jeze, ko se končno obrne ključ v ključavnici in stopi v sobo nihče drugi kot sam Gadsden. Jim plane pokonci in se pripravi, da bi ušel, pa Gadsden mu zapre pot in Jim je bil že toliko pameten, da je spoznal: ne morem se mu izmuzniti kakor pes! Gadsden je bil gotovo več ko šest čevljev visok, suh in mogočne postave, res prav lep mož. Toda njegove oči so imele barvo jekla pa tudi niso bile nič manj trde. Komaj vidno se je smehljajal:

»Na, pa si le vtaknil nogo v zanko, ali ne, Selby?« pravi Gadsden.

Jim pa se ne zmeni za njegov zasmeh, ampak vpraša kar naravnost: »Kje je Sam Lusty?«

»Pravkar je vstal,« reče Gadsden. »Bil je čez noč moj gost.«

»Torej priznavate, da ga imate zaprtega kot jetnika?«

»Zakaj pa ne?« odvrne Gadsden hladno. »Če sta ti in on toliko neumna, da prideta v levji brlog,

menda vsaj ne pričakujeta, da vaju bo lev zopet izpustil?«

»Mrs. Trant naju bo iskala,« ga zavrne Jim. »In če naju ne najde, pojde k Mr. Trevennu.«

Gadsden pa zmaje z glavo in hladno reče: »Mrs. Trant me prav nič ne skrbi.«

V Jimu so vse sumnje pretekle noči znova oživele.

»Hočete reči, da ste jo podkupili?« vpraša jezno. »Da ste samo z njeno pomočjo mogli skriti diktafon v moji sobici za radio?«

»Kaj bi si pripovedovala šolske pravljice, Selby,« pravi veliki mož zasmehljivo. »Vendar, mimogrede rečeno, bil je čeden uspeh, ki si ga dosegl! Mislim namreč, ko si dognal, da sem uporabljal diktafon. Imaš boljšo glavo kot večina fantov v tvojih letih.«

Jim pa se za poklon ne zmeni, ampak resno reče: »Ali ste Samu povedali?«

Gadsden pa zmaje z glavo.

»Misliš tisto glede njegove tete? Nisem, seveda ne. Saj nima razloga, da bi jo sumnil, dokler boš seveda ti molčal!« Ko pa je videl, kako je Jim začuden, doda ostro: »Želim, da bi me razumel, Selby: Jaz nisem morda jezen nate ali pa na Lustyja! Zares, še občudujem vajin pogum in vajine uspehe!«

»Zakaj naju pa potem ne izpustite?« ga Jim hitro prime za besedo.

»Tudi bom storil takoj, kakor hitro mi dasta besedo, da ne bosta občevala s profesorjem Thoroldom.«

»Sami veste, da tega ne moreva storiti,« ga zavrne Jim.